

FIN-FSA
FINANSSIVALVONTA

Toimintakertomus 2020

Sisällys

Finanssivalvonnan vuosi lukuina	3
Johtajan katsaus	4
Tiivistelmä Finanssivalvonnan toiminnasta 2020	9
Finanssimarkkinoiden tila	10
Toimintaympäristön mukana muuttuva valvonta	16
Vuoden 2020 teemat	24
Nopeilla päätöksillä tuettiin pankkien joustavaa toimintaa poikkeustilanteessa	26
Työttömyyskassat selvisivät koronapandemiasta hakemusmäärien ja etuusmenojen ennätysjyrkästä kasvusta huolimatta	30
Digitaalinen rahoitus valtaa alaa – Euroopan komission strategia vauhdittaa kehitystä	33
Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnan kulmakivi on riskien mukaan oikeinmitoitettu toiminta	36
Epäilyt markkinoiden manipuloinnista ja sisäpiiritiedon väärinkäytöstä havaitaan ja selvitetään yhä tehokkaammin	39
Henkilöstö 2020	42
Johtokunta	43
Johtoryhmä	45
Finanssivalvonta lyhyesti	47
Finanssivalvonnan strategia vuosille 2020–2022	49
Liitteet	
Valvottavien ja muiden maksuvelvollisten lukumäärä	50
Toimintakulut ja rahoitus	51
Määrätyt valvontamaksut	52
Toimenpidemaksut	53
Asianhallinta	54

Kun tekstissä ei ole mainittu vuosilukua, viitataan kertomusvuoteen 2020.

Finanssivalvonnan vuosi lukuina

Henkilöstön määrä

236

(2019: 233)

Uusia vakuutusedustajia

563

(2019: 555)

Tietopyyntöjä

102

(2019: 131)

Valvottavia ja
maksuvelvollisia

1 074

(2019: 1 098)

Toimilupia ja toimiluvan
laajennuksia + rekisteröintejä

21 + 20

(2019: 12)

Sanktioita
yhteensä

10

(2019: 8)

2020
2020
2020
2020

Johtajan katsaus

Mennyt vuosi jää historiaan pandemian vuotena. Yksittäisistä Kiinassa ilmenneistä virustartunnoista kehittyi maailmanlaajuinen terveyskriisi, joka kosketti meitä kaikkia. Koronatartuntojen määrän kasvaessa palvelusektoreita suljettiin, vienti romahti ja työllisyys heikentyi nopeasti. Talouden suunnan määräsi – ja määrää – terveystilanteen kehitys eri maissa. Pandemian pitkän ajan vaikutuksia valtioiden, yritysten ja yksityisten kotitalouksien taloustilanteeseen ja velkaantumiseen on vielä mahdotonta arvioida. Tulevaisuudennäkymiin liittyy yhä huomattava määrä epävarmuutta ja riski uuden taantumun vaarasta on suuri.

Keväällä kriisin iskiessä valtiot, keskuspankit ja valvojat ryhtyivät ripeisiin toimiin yhteiskunnan toimintakyvyn turvaamiseksi sekä yritysten ja kotitalouksien lainansaannin varmistamiseksi. Suuri painoarvo oli EKP:n elvyttävällä rahapolitiikalla. Suomessa Finanssivalvonta alensi pankkien lisäpääomavaatimuksia ja euroalueella EKP päätti joustoista pankkien lisäpääoma- ja likviditeettivaatimuksiin. Tästä kerromme tarkemmin artikkelissamme [Nopeilla päätöksillä tuettiin pankkien joustavaa toimintaa poikkeustilanteessa](#).

Suomessa pankkien lainananto yrityksille ja kotitalouksille jatkui keskeytyksettä ja pankit myönsivät asiakkailleen runsaasti lyhennysvapaita. Lisäksi sekä vakuutusyhtiöt että työeläkeyhtiöt myönsivät asiakkailleen maksujoustoja. Työttömyysvakuustoiimijoiden toimintavalmius joutui alkuvuodesta pahiten koetukselle, mutta kokonaisuutena toimiala selviytyi kunnialla. Kassat rekrytoivat uutta henkilökuntaa hakemusruuhkan purkamiseksi ja hyödynsivät automaatiota etuuskäsittelyssä.

Suomessa pankkisektorin tilanne on pysynyt vahvana eivätkä pankkien toteutuneet luottotappiot ole toistaiseksi kasvaneet merkittävässä määrin. Myös vakuutussektorin vakavaraisuus on kokonaisuutena arvioiden pysynyt

hyvänä. Maaliskuussa Finanssivalvonta teki tosin työeläkesektoria koskevan poikkeusilmoituksen sosiaali- ja terveysministeriölle, koska finanssimarkkinoilla ilmenneet poikkeukselliset olosuhteet muodostivat uhan eläkelaitosten keskimääräiselle vakavaraisuudelle. Loppuvuodesta katsoimme kuitenkin tilanteen normalisoituneen.

Varautuminen kriisin syvenemiseen koko Euroopassa ja myös Suomessa on perusteltua. Rokotusten saatavuuteen ja tehoon liittyy vielä epävarmuuksia ja uudet mutaatiot leviävät nopeasti maasta toiseen. Elämme terveyskriisin ehdoilla. Valvojat ovat katsoneet viisaimmaksi politiikaksi varovaisuuden: esimerkiksi pankkien tulee varautua luottotappioriskien ja heikon skenaarion toteutumiseen. Niiden tulee myös pystyä analysoimaan mahdollisimman tarkasti luottosalkkujensa tilaa myöntämistään lyhennysvapaista huolimatta. Näissä olosuhteissa ESRB (Euroopan Järjestelmäriskikomitea), EKP ja myös Finanssivalvonta ovat suositelleet sekä pankeille että vakuutusyhtiöille erittäin maltillista osingonjakopolitiikkaa.

EKP:n tiukkarajaista osingonjakosuositusta on kritisoitu etenkin Suomessa voimakkaasti. Toinen vaihtoehtoinen ratkaisumalli olisi ollut sallia hyvin pääomitetuille pankeille kohtuullinen osingonmaksu. Epävarmuuteen varautuminen kuitenkin voitti päätöksenteossa. Varovaisuus onkin usein viisautta. Meillä on syvällisempää tietoa pankkien taseiden tilasta vasta ensi syksynä, kun stressitestit on tehty ja lyhennysvapaat suurelta osin päättyneet. Tällöin laajoista osingonjakorajoituksista voitaneen luopua, sikäli kuin ei tapahdu merkittävää käännettä heikompaan.

Tällä hetkellä on tärkeää varmistaa, että kaikkia elvytys-, tuki- ja sopeutumistoimia ei lopeteta yhtäaikaaisesti. On oleellista, että finanssisektori pystyisi toimimaan mahdollisimman häiriöttömästi ja tukemaan reaalityaloutta. Mitä tämä tarkoittaisi käytännössä? Varmaankin esimerkiksi sitä, että pankkien pääomavaatimuksia ei tulisi korottaa vielä toipumisaikana. Tarkoitin tällä lähinnä pankkivalvojan asettamaa niin sanottua Pilari II -vaatimusta ja makrovakaustvaatimuksia. Yksi tämän talouskriisin opeista on, että makrovakaustvaatimusten painopistettä pitäisi siirtää rakenteellisista puskureista suhdannesidonnaisiin. Muuttuvaa lisäpääomavaatimusta tulisi kasvattaa talouden noususuhdanteen aikana, jotta sitä olisi mahdollista purkaa laskusuhdanteessa.

Nähtäväksi jää, miten suuriin finanssisektoria koskeviin rakenteellisiin muutoksiin kriisi johtaa Euroopassa, jossa sekä kriisin syvyydessä että lähtötilanteessa on suuria maakohtaisia eroja. Erot koskevat myös digitalisaatioastetta, joka koronakriisin myötä on ottanut merkittävän loikan koko Euroopan alueella. Digitalisaatio vaikuttaneekin merkittävästi niin palveluntarjonnan muotoihin kuin toimialarakenteisiin eri maissa.

Varautuminen tulevaan edellyttää myös nykyisen kriisintarkkailulainsäädännön perkaamista. Valtiontukisääntelyn ja sijoittajavastuun eriävät tavoitteet, velkojainhierarkian harmonisointi, pienten ja keskisuurten pankkien kriisintarkkailu ja talletussuojarahaston rooli pankin alajossa ovat kysymyksiä, joita on nostettu esille. Komissiolta odotetaan ehdotusta kriisintarkkailudirektiivin muutoksista tämän vuoden aikana. Siinä on tärkeää varmistaa, että viranomaiset pystyvät hoitamaan pankin kuin pankin alajon oikea-aikaisesti ja hallitusti. Kaikkien toimenpiteiden tarkoituksena pitää myös olla luottamuksen säilyttäminen pankkisektoriin ilman valtion tukeen turvautumista. Kriisintarkkailukehikön kehittäminen toimivammaksi on myös keino, jolla yhteistä talletussuojaa koskevassa päätöksenteossa voidaan päästä eteenpäin. Myös vakuutustoimialan kriisintarkkailua – konkurssi- ja selvitystilaa koskevaa kansallista sääntelyä – on odotettu jo pitkään ja ratkaisuja tarvitaan asianmukaisen varautumisen tueksi.

Kriisiaika yleensä kiihdyttää muutoksia sääntelyssä ja rahoitusjärjestelmän rakenteissa. Pandemian aiheuttamasta talouskriisistä toipuminen on korostanut komission pääomamarkkinaunionihankkeen etenemisen tärkeyttä. Hankkeen toteutuminen edes asteittaisena auttaisi talouden elpymistä ja siirtymistä digitaaliseen ja vihreään talouteen. Komission runsaasta toimenpideohjelmasta pitäisi valita keinot, jotka tukevat näitä päämääriä, sijoittajansuojaa unohtamatta. Markkinarahoituksen edistäminen monipuolistaisi rahoituskanavia ja vähentäisi erityisesti yritysrahoituksen saatavuuteen liittyviä riskejä.

Osana pakettia komissio arvioi Saksan Wirecard-tilinpäätöskandaalin jälkiseurauksia. Skandaali toi esiin puutteita lainsäädännössä, viranomaisyhteistyössä ja valvontakäytännöissä. Tapauksen analysointi on vielä kesken, mutta lienee selvää, että muutoksille on tarve. On varmistettava, että eri viranomaisten välisessä tiedonkulussa ja -vaihdossa ei ole lainsäädännöllisiä esteitä ja että valvonnan vastuut ovat selkeät. Valvojan riippumattomuuden poliittisista päätöksentekijöistä tulisi olla itsestäänselvyys kaikissa jäsenmaissa.

Wirecard-tapauksen myötä korostui myös ajantasaisen, oikean tiedon merkitys niin sijoittajille kuin muillekin sidosryhmille. Informaatiotulva voi vaikeuttaa sijoittajan kykyä löytää oleellinen tieto. Pääomamarkkinoiden kehittämisessä ovatkin tulevana vuosina keskeisessä roolissa toisaalta luotettavan ja riittävän sijoittajainformaation turvaaminen ja toisaalta talousosaamisen edistäminen. Lehtiartikkelit, joissa mainostetaan spekulatiivisen sijoittajan miljoonavoittoja yksittäisistä sijoituskohteista, ovat talousosaamisen edistämisen kannalta erittäin vahingollisia, sillä ne ovat omiaan ohjaamaan kokemattomia sijoittajia epäterveeseen riskikäyttäytymiseen.

Kestävään rahoitukseen liittyvät toimialan tiedonantovelvoitteet tulevat asteittain voimaan muutaman vuoden kuluessa. Koska sijoittajat kysyvät entistä enemmän ympäristön, yhteiskuntavastuun ja hyvän hallintotavan huomioon ottavia kestävän rahoituksen tuotteita, on toimialalla myös paine vastata kasvaneeseen kysyntään ja samalla huomioida uuden sääntelyn velvoitteet. Sääntelyssä on tärkeä muistaa, että vaadittavan tiedon määrää ei tulisi kasvattaa niin yksityiskohtaiseksi, että sijoittaja ei enää pysty erottamaan oleellista tietoa epäoleellisesta.

Finanssisektorin eurooppalaisessa sääntelyssä ja valvonnassa on viime vuosien aikana yhä enemmän alettu korostaa hyvän hallinnon merkitystä. Miksi näin? Hyvän hallinnon puutteet on nähty osasyynä kriisien kärjistymiselle ja finanssisektorin toimijoiden konkurssille ja väärinkäytöksille. Pääsyyinä kiristyneelle sääntelylle onkin aikaisemmista virheistä oppiminen: sen oivaltaminen mitä finanssisektorilla pitää edellyttää johdossa toimivilta, eli hallitukselta, toimitusjohtajalta ja keskeisistä toiminnoista vastaavilta. Sääntelyssä on sektorikohtaisia eroja yksityiskohtaisuudessa mutta esimerkiksi pankki- ja vakuutussektorin sääntelyvaatimukset kattavat henkilöiden kokemustaan, osaamisen, maineen, eturistiriidat ja ajankäytön, sisältäen myös rajoitukset hallituksen jäsenyyksien määrästä. EKP on lisäksi linjannut, että esimerkiksi luottolaitoksen toimitusjohtajalta ja hallituksen puheenjohtajalta edellytetään kymmenen vuoden käytännön kokemusta.

Eurooppalaisen tiukan sääntelyn vaatimukset eivät kuitenkaan ulotu puhtaasti kansallisesti säädelyihin toimialoihin. Tämä on selkeä epäkohta. Mielestäni meillä ei ole syytä kotimaisessa lainsäädännössä tyytyä kevyempään vaatimustasoon, erityisesti yhteiskunnan kannalta merkittävien toimijoiden suhteen. Finanssivalvonta teki lokakuussa 2019 sosiaali- ja terveysministeriölle esityksen työeläkeyhtiöiden hallituksen ja johdon sekä keskeisistä toiminnoista vastaavien ammatillista pätevyyttä ja kokemusta koskevan sääntelyn tarkistamiseksi. Finanssivalvonta katsoo, että toiminnan yhteiskunnallinen merkitys huomioiden voimassa oleva sääntely on osittain puutteellista ja epäsuhtaista verrattuna esimerkiksi vakuutusyhtiösääntelyyn. Finanssivalvonnan valvontahavainnot tukevat esityksen pikaista käsittelyä.

Finanssivalvonta siirtyi lähes kokonaisuudessaan etätöihin viime vuoden maaliskuussa. Näillä näkymin järjestely kestää ainakin huhtikuun loppuun. Toimivat tietotekniset etätövälineet ovat mahdollistaneet laajan etätöyön. Töitä on pystytty tekemään paikan päällä tehtäviä tarkastuksia lukuun ottamatta lähes normaalisti. Olemme itse asiassa pystyneet aikaisempaa paremmin priorisoimaan työtämme finanssisektorin luotettavan toiminnan kannalta oleelliseen. Myös kaikkiin EU-kokouksiin olemme osallistuneet etäyhteyksin.

Pitää kuitenkin muistaa, että olemme ihmisinä kaikki erilaisia, etätyöskentely on toiselle luontevampaa kuin toiselle. Tästä syystä olemme painottaneet hyvän esimiestyön merkitystä ja alaisten työhyvinvoinnista huolehtimista. Läsnäolo ja välittäminen, vaikkakin virtuaalisesti, on korostetun tärkeitä.

Kiitän teitä kaikkia fivalaisia tästä menneestä vuodesta. Olette sisukkaasti jaksaneet, vaikka pandemiatilanteessa ei ole näkynyt merkkejä paremmasta eikä paluu konttorille ole ollut näköpiirissä. Me kaikki kaipaamme työyhteisöä ja sen sosiaalista kanssakäymistä. Mutta me jaksamme.

Kiitos kaikille.

Helsingissä 25.2.2021

Anneli Tuominen

Finanssivalvontaa koskevat mediassa eniten näkyvyyttä saaneet aiheet:

1. **Voitonjakosuositus luottolaitoksille**
2. **Asuntolainojen lainakatto**
3. **Selvitys Nokia Oyj:n tiedottamisesta**
4. **LähiTapiolan toimitusjohtajanimitys**
5. **Luottolaitosten pääomavaatimukset**

Tiivistelmä Finanssivalvonnan toiminnasta 2020

Finanssivalvonnan toiminnan tavoitteena on finanssimarkkinoiden vakauden edellyttämä luotto-, vakuutus- ja eläkelaitosten ja muiden valvottavien vakaa toiminta, vakuutettujen etujen turvaaminen sekä yleinen luottamus finanssimarkkinoiden toimintaan (Laki Finanssivalvonnasta 1 §).

Koronapandemian aiheuttaman poikkeustilanteen seurauksena Finanssivalvonta priorisoi uudelleen vuoden 2020 toimintasuunnitelman mukaisia tehtäviään. Tämä mahdollisti valvottavien ja Finanssivalvonnan keskittymisen koronapandemian aiheuttamien muutosten ja riskien analysointiin sekä niihin liittyviin toimenpiteisiin: Pankkien ja vakuutusyhtiöiden vakavaraisuus- ja likviditeettitilannetta sekä toimintavalmiutta valvottiin tehostetusti. Työttömyyskassoissa erityisseurannassa olivat käsittelyajat ja maksuvalmius. Toimiluvallisten maksulaitosten taloudellinen tilanne otettiin aiempaa tarkempaan seurantaan. Pääomamarkkinoiden toimintaympäristön seuranta tiivistettiin ja listayhtiöiden tiedottamista ja raportointia arvioitiin systemaattisesti. Valvontayhteistyötä ja tietojenvaihtoa tiivistettiin kansainvälisten sekä kansallisten viranomaisten kesken.

Kertomusvuoden keväällä Finanssivalvonta keskeytti suuren osan tarkastustoiminnasta ja jatkoi osaa tarkastuksia virtuaalisesti koronapandemian aiheuttaman poikkeustilan vuoksi. Syksyllä tarkastusten määrä oli jälleen lähes normaali.

Finanssivalvonta reagoi koronapandemiaan nopeasti henkilöstön turvallisuutta ja hyvinvointia sekä viranomaistoiminnan jatkuvuutta varmistavilla toimenpiteillä.

Finanssimarkkinoiden tila

Kertomusvuotta leimasi koronapandemia. Pandemia kärjistyi alkuvuonna nopeasti ja sen vaikutukset olivat voimakkaita ja laaja-alaisia. Toisaalta myös koronapandemian vaikutusten pehmentämiseksi tehdyt politiikkatoimet niin maailmanlaajuisesti, Euroopan unionissa kuin Suomessakin olivat ennen näkemättömän mittavia. Kokonaisuudessaan koronapandemian negatiiviset vaikutukset Suomen talouteen ovat toistaiseksi jääneet lievemmiksi kuin alkuvuodesta ennakoitiin ja pienemmiksi kuin Euroopan unionissa keskimäärin. Pandemia ei kuitenkaan ole vielä ohi, ja se tulee jättämään pysyviä jälkiä myös Suomen talouteen. Osa vaikutuksista on selvemmin nähtävissä. Esimerkki tällaisesta on julkisen velkaantumisen kasvu. Osa on kuitenkin vaikeammin arvioitavissa: miten pandemia vaikuttaa pysyvämmiin ihmisten ja yritysten käyttäytymiseen ja eri toimialojen näkymiin?

Koronapandemian alkuvaiheessa finanssimarkkinoilla koettiin voimakkaita arvonmuutoksia ja erityisesti riskipitoisten sijoituskohteiden, kuten osakkeiden, hinnat laskivat voimakkaasti. Huhtikuusta alkaen finanssimarkkinoiden hinnoittelu kuvasti odotuksia koronapandemian jälkeiseen aikaan ja elpymiseen, vaikka reaalitytalous supistui kaikissa EU-maissa. Osakkeiden ja monien muiden varallisuuserien hinnat nousivat ja korot pysyivät joko nollassa tai negatiivisina. Samalla luottoriskit kasvoivat.

Koronapandemia aiheutti merkittävän globaalin taantuman kertomusvuonna. Valtioiden rajoitustoimet, samoin kuin kotitalouksien ja yritysten varovainen käyttäytyminen leimasivat talouden kehitystä. Pandemian vakavuus ja taantuman syvyys vaihtelivat eri maiden välillä.

Talouspolitiikka pyrki pehmentämään kriisin taloudellisia vaikutuksia monin eri tavoin. Valtioiden velanotto kasvoi nopeasti ja keskuspankkien rahapoliittiset toimet mm. arvopaperiostojen kautta lisääntyivät. Valvontaviranomaiset huolehtivat muun

muassa talouden luotonantomahdollisuuksien säilymisestä vakaina. Toimenpiteiden skaala oli laaja ja elvytyksen määrä poikkeuksellisen suurta.

Finanssimarkkinoiden kehitys oli vuoden aikana kaksijakoista. Alkukeväästä markkinoilla nähtiin erittäin suuria hintaliikkeitä ja hermostuneisuutta, ja esimerkiksi osakkeiden hinnat laskivat merkittävästi helmi–maaliskuussa. Sijoittajien luottamus palautui valtioiden, keskuspankkien ja valvontaviranomaisten päätösten ja toimenpiteiden jälkeen, ja tällöin myös esimerkiksi osakkeiden hinnat nousivat jälleen. Hinnoittelu perustui odotukseen, että koronapandemian negatiiviset talousvaikutukset jäisivät väliaikaisiksi elvytystoimien ja laajojen koronarokotusten seurauksena. Korkotasoa pysyi kuitenkin edelleen nollassa tai negatiivisena kuten edellisenä vuonna, mikä kuvastaa talouskehityksen yleistä heikkoutta. Finanssimarkkinoiden hintakehitys ja reaalitalouden tila eriytyivät.

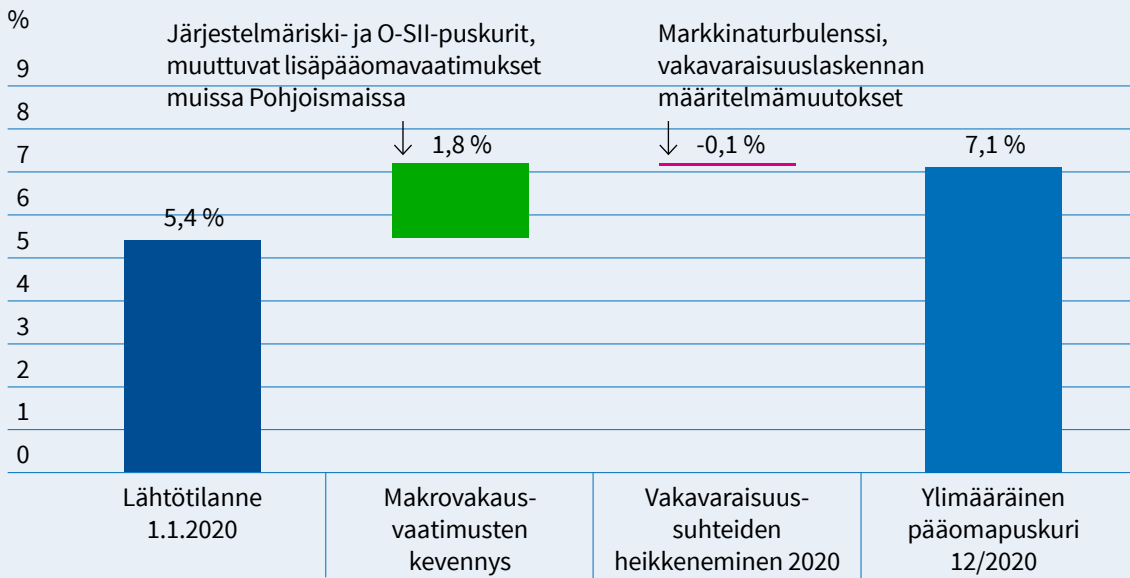
Suomessa koronapandemia vähensi talouden aktiivisuutta erityisesti vuoden toisella neljänneksellä, minkä jälkeen talous alkoi elpyä hitaasti. Tilanne oli eri toimialoilla hyvin erilainen, ja muun muassa työttömyys lisääntyi vuoden aikana. Asuntomarkkinoilla jatkuivat aikaisemmat kehityssuunnat: asuntojen hintakehitys jatkui samanlaisena kuin aiempina vuosina, eli suurissa kaupungeissa hinnat nousivat mutta muualla hinnat joko pysyivät ennallaan tai laskivat. Kotitalouksien velkaantuneisuus kasvoi. Vuoden loppua kohden kotitalouksien ja yritysten mielialat ja näkymät paranivat jonkin verran.

Pankkisektorin vakavaraisuussuhteet heikkenivät hieman talouden taantuessa, mutta säilyivät edelleen vahvoina – luottojen arvonalentumiset kasvoivat

Koronapandemia ja sen mukanaan tuoma talouden taantuma vaikuttivat suomalaispankkien toimintaympäristöön. Talouden kasvaneesta epävarmuudesta huolimatta Suomen pankkisektorin vakavaraisuussuhteiden muutokset jäivät vähäisiksi ja ydinvakavaraisuus parani lopulta hieman. Pankkisektorin vakavaraisuussuhteet olivat edelleen eurooppalaista keskitasoa vahvempia. Keväällä pohjoismaiset makrovakauserätykset alensivat lisäpääomavaatimuksia, mikä paransi suomalaispankkien mahdollisuuksia myöntää luottoja ja kykyä sietää tappiota.

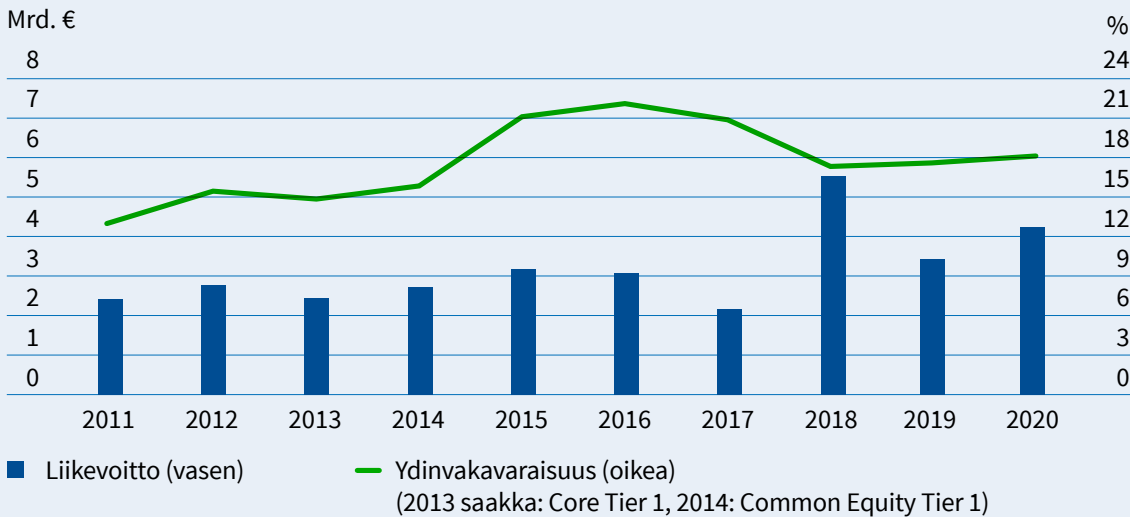
Pankkisektorin liikevoitto kasvoi edellisvuoteen verrattuna, mutta kasvun taustalla olivat edellisen vuoden liikevoittoa rasittaneet kertaluonteiset erät. Korkokate kasvoi hieman vuoden 2019 tasolta, kun luottokannan kasvu kompensoi markkinakorkojen ja marginaalien laskun korkotuottoja heikentävää vaikutusta. Luottojen arvonalentumiset ja järjestämättömät luotot kasvoivat, vaikkakin maltillisesti taloustilanteeseen nähden. Järjestämättömien luottojen taso oli Suomessa edelleen Euroopan alhaisimpia.

Suomen pankkisektorin omien varojen ylijäämä

Lähde: Finanssivalvonta

Kotimaisen pankkisektorin liikevoitto ja ydinvakavaraisuus

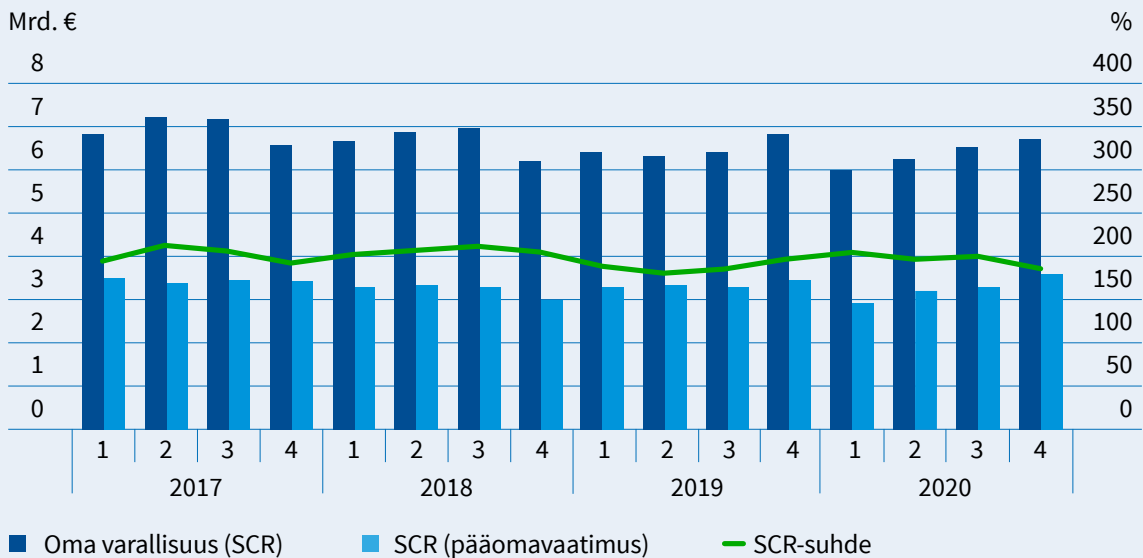
Lähde: Finanssivalvonta

Henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuus kesti poikkeuksellisen vuoden, mutta pandemia vähensi maksutuloa

Koronapandemia sai henkivakuutusasiakkaat varovaisiksi, eikä sijoitusvakuutuksiin kertynyt uutta maksutuloa aiempaa vastaavissa määrin. Vuoden 2020 vakuutusmaksutulo laski alimmalle tasolle nykyisen Solvenssi II -sääntelyn aikana. Riskivakuutuksia myytiin kuitenkin aikaisempaa enemmän. Maksetut korvaukset olivat yhä maksutuloa suuremmat.

Henkivakuutussektorin vakavaraisuussuhde säilyi hyvänä, vaikka laski selvästi vuoden takaisesta. Oma varallisuus supistui ja vakavaraisuuspääomavaatimus kasvoi. Vuoden aikana selvästi laskenut korkotaso lisäsi vastuuvelan määrää. Riskisempien sijoitusten hyvä tuottokehitys kasvatti markkinariskin pääomavaatimusta. Henkivakuutusyhtiöiden sijoitustuotot elpyivät vuoden 2020 aikana ja olivat lopulta selvästi positiiviset.

Henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuus

Lähde: Finanssivalvonta

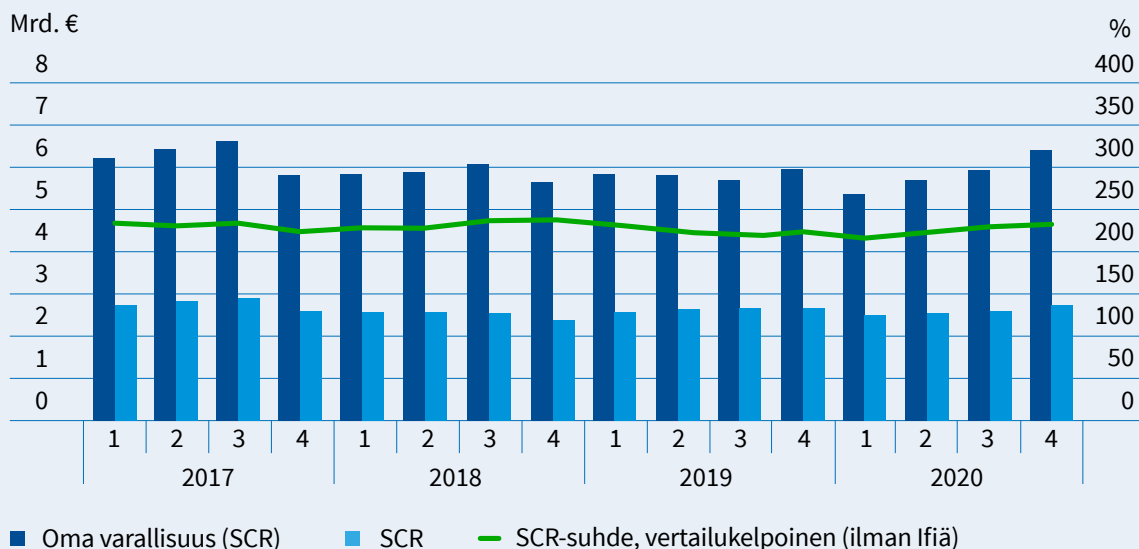
Vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuus pysyi hyvänä ja kannattavuus parani pandemian seurauksena

Kertomusvuoden aikana tapahtuneet suuret muutokset sijoitusmarkkinoilla aiheuttivat suuria vaihteluita yhtiöiden vakavaraisuussuhteisiin. Hyvät vakavaraisuuspuskurit kuitenkin suojasivat korkeamman sijoitusriskitason yhtiöitä. Lisäksi Solvenssi II -vakavaraisuuskehikon sisältämät vaimennusmekanismit lievensivät markkinahintamuutosten vaikutusta vakavaraisuuteen. Maaliskuun lopussa osakehintojen kurssimuutoksilta suojaava riskikerroin saavutti enimmäistasonsa ja luottoriskimarginaalien muutoksilta suojaava volatiliteettikorjaus oli suurimmillaan.

Vahinkovakuutusyhtiöiden sijoitustuotot elpyivät maaliskuun lopun jyrkän laskun jälkeen. Kaikkien sijoituslajien tuotot olivat positiiviset.

Vakuutusliiketoiminnan kannattavuus parani, koska työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen sekä ajoneuvovakuutusten korvauskulut pienenevät pitkittyneen pandemian seurauksena. Yhtiöt lisäsivät kirjanpidon vastuuelan turvaavuutta laskemalla siihen liittyviä diskonttokorkojaan, mutta toimenpiteen kannattavuutta heikentävä vaikutus oli pienempi kuin vuonna 2019. Pandemian leviämisen estämistoimenpiteet, jotka aiheuttivat mm. lomautuksia, käännsivät työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen maksutulon laskuun.

Vahinkovakuutusyhtiöiden vakavaraisuus

Lähde: Finanssivalvonta
If sisältyy 30.9.2017 asti.

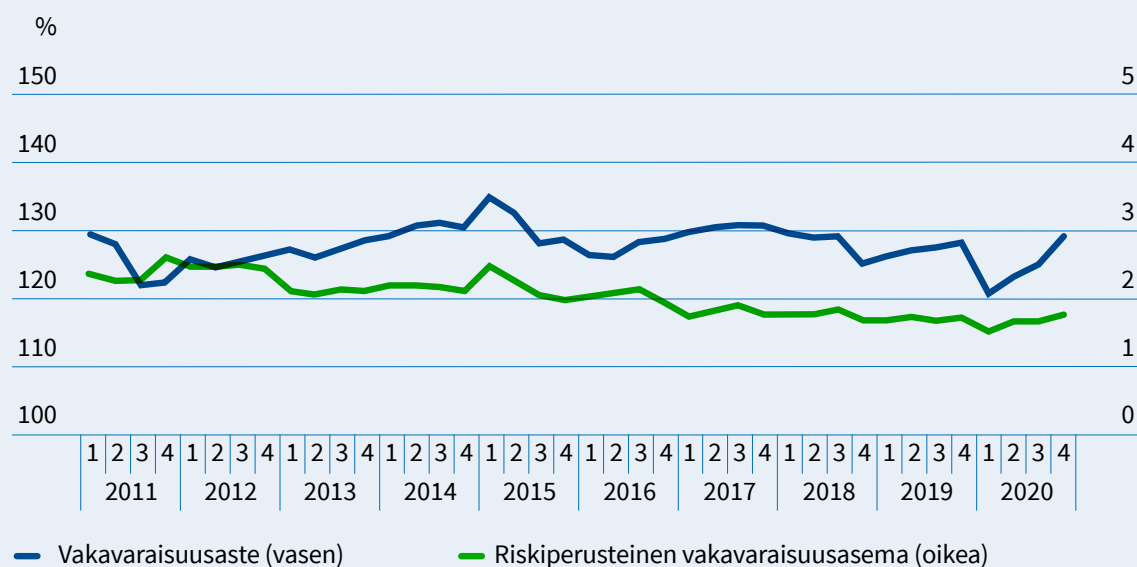
Työeläkesektorin vakavaraisuus vahvistui vuositasolla

Työeläkesektorin osalta vuosi 2020 oli hyvin kaksijakoinen. Vuoden ensimmäisen neljänneksen aikana työeläkesektorin vakavaraisuus heikkeni merkittävästi, kun koronapandemian aiheuttamassa myyntiallossa sijoitusomaisuuden arvot laskivat. Finanssivalvonta teki maaliskuun puolivälissä ilmoituksen sosiaali- ja terveysministeriölle poikkeuksellisista olosuhteista finanssimarkkinoilla, kun työeläkelaitosten keskimääräinen vakavaraisuus uhkasi heikentyä nopeasti ja merkittävästi.

Toisen neljänneksen aikana työeläkesektorin vakavaraisuus alkoi palautua, kun keskuspankit ja valtiot tukivat finanssimarkkinoita massiivisilla elvytystoimilla. Työeläkesektorin vakavaraisuus vahvistui vuositasolla.

Marraskuussa Finanssivalvonta totesi sosiaali- ja terveysministeriölle, että finanssimarkkinoilla ei vallitse poikkeusoloilmoitukseen johtaneita, sääntelyn tarkoittamia työeläkelaitosten vakavaraisuuteen liittyviä riskeihin vaikuttavia poikkeuksellisia oloja.

Työeläkesektorin vakavaraisuuden kehitys 2011–2020

Lähde: Finanssivalvonta

Vuoden 2017 alusta voimaan tulleen lainmuutoksen myötä vuosien 2017–2020 vakavaraisuusasema ei ole vertailukelpoinen aikaisempien vuosien kanssa.

Vakavaraisuusaste lasketaan jakamalla eläkevarat vastuovelalla.

Vakavaraisuusasema on vakavaraisuuspääoman ja vakavaraisuusrajan suhde.

Toimintaympäristön mukana muuttuva valvonta

Finanssivalvonta priorisoi vuoden 2020 toimintasuunnitelman mukaisia tehtäviä uudelleen koronapandemian aiheuttaman poikkeustilanteen seurauksena. Tehtäväkokonaisuudet ryhmiteltiin kolmeen ryhmään; valvontatyön kannalta kriittiset tehtävät, valvontatyön kannalta harkinnanvaraiset tehtävät, jotka tarvittaessa väistyvät ja tehtävät, jotka suunnitellaan uudestaan tai siirretään vuodelle 2021.

- Valvontatyön kannalta kriittiset tehtävät
 - Jatkuvan valvonnan riittävä turvaaminen tilanteen edellyttämällä tasolla (ml. hakemusasiat), koronapandemian aiheuttamasta tilanteesta johtuvat ja muut kriittiset valvontatoimenpiteet, valvottavien merkittävien riskien analyysityö, vakavien laiminlyöntien ja rikkomusten sanktiointi sekä oman toiminnan kehittäminen poikkeustilan vaatimalla tavalla.
- Valvontatyön kannalta harkinnanvaraiset tehtävät, joita tarvittaessa lykätään eteenpäin
 - Eräät strategiset kehittämisprojektit, kuten digitalisoituvan finanssisektorin valvonta, ilmastonmuutoksen integrointi valvontaan ja valvonnan minimitason määrittäminen, EKP¹- ja ESA-työryhmätyö, kartoitukset ja muut selvitykset sekä toiminnan kehittämiseen liittyvät ei-kiireelliset tavoitteet.
- Tehtävät, jotka suunnitellaan uudestaan tai siirretään vuodelle 2021
 - Vuoden 2020 tarkastus-, teema-arvio- ja valvojan arviosuunnitelmat päivitettiin syyskuussa. Vuodelle 2021 toteutettavaksi siirrettiin konsulttiselvitys Finanssivalvonnan tehokkuudesta ja resurssien allokoinnista, vuoden 2020 EBAn² stressitestien ja kansallisen LSI-stressitestien³ toteutus ja toimenpidehinnaston

¹ EKP = Euroopan keskuspankki.

² EBA = European Banking Authority, Euroopan pankkiviranomainen.

³ LSI = Less Significant Institution, EKP:n epäsuorassa valvonnassa oleva pankki.

päivitys. Koronapandemian aikana siirretyt tehtävät harkitaan resursoinneiltaan ja priorisoinneiltaan tarvittaessa uudelleen ennen niiden toteuttamista.

Finanssivalvonta keskeytti keväällä suuren osan tarkastustoiminnasta. Tämä mahdollisti valvottavien ja Finanssivalvonnan keskittymisen koronapandemian finanssisektorille aiheuttamien muutosten ja riskien analysointiin sekä niihin liittyviin toimenpiteisiin. Osaa tarkastuksista kuitenkin jatkettiin etäyhteyksin. Syksyllä tarkastuksia tehtiin jälleen lähes normaalisti, mutta kaikki tarkastukset toteutettiin virtuaalisesti.

Finanssivalvonnan strategia vuosille 2020–2022 uudistettiin vuoden 2019 lopulla. Strategiassa korostuu kolme valvonnallisesti merkittävää osa-aluetta: ilmastonmuutos, digitalisaatio ja rahanpesun estäminen. Strategiassa painottuu nyt aikaisempaa vahvemmin myös valvonnan riskiperusteisuus.

Finanssivalvonta jatkaa vuonna 2021 arviointia siitä, miten koronapandemian aiheuttama taloustilanteen heikkeneminen vaikuttaa valvottaviin. Valvoja nostaa myös kriisivalmiutta edelleen kehittämällä kriisiratkaisun toimintamalleja ja niihin liittyvää sisäistä ohjeistusta sekä yhteistyömalleja muiden viranomaisten kanssa. Tarvittavien laissa annettujen toimintavalmiuksien varmistaminen on osa kriisivalmiuden edistämistä. Tilanteen mahdollisesti huonontuessa keskitetään resursseja akuutin kriisin hoitoon ja muu tekeminen väistää kriisitekemisen tieltä.

Tutkintapyyntöjä poliisille

6

(2019: 2)

Seuraamusmaksuja

2

(2019: 5)

Julkisia varoituksia

1

(2019: 1)

Rikemaksuja

1

(2019: 0)

Pankkisektori

Finanssivalvonta valvoi tehostetusti koronapandemian aiheuttaman talousshokin vaikutuksia pankkien vakavaraisuus-, likviditeetti- ja operatiivisten riskien tilanteeseen sekä jakoi tätä tietoa muille viranomaisille. Valvoja analysoi pankkien yritysrahoituksen kehitystä tiivistetysti yhteistyössä Suomen Pankin ja valtiovarainministeriön kanssa. Finanssivalvonta seuraa tehostetusti ja poikkeustilanteen edellyttämällä tavalla pankkien vakavaraisuus-, likviditeetti- ja operatiivisten riskien kehittymistä.

EKP:n ja kansallisen valvojan yhteiset valvontatiimit (JST⁴) tehostivat merkittävien pankkien (SI⁵) riskitilanteen seurantaan EKP:n ohjeistusta noudattaen. Finanssivalvonnan pankkivalvonta analysoi suorassa valvonnassaan olevien LSI-pankkien riskitilannetta ns. koronaprojekteissa, ja näiden lopputuloksena tunnistettiin pankit, joiden vakavaraisuuteen tai likviditeettiin kohdistuvat riskit olivat suurimmat. Pankkien likviditeettitilannetta on seurattu tehostetusti koronapandemian ajan. Valvoja ja Suomen Pankki ovat yhteistyössä arvioineet pankkien luottotappioiden kehittymistä.

Finanssivalvonta toteutti merkittävien SI-luottolaitosten sekä merkittävimpien ulkomaisten sivuliikkeiden valvojanarviot EKP:n ja kotivaltion valvojan aikataulun mukaisesti. Finanssivalvonta käynnisti syksyllä myös kaksi suorassa valvonnassaan olevien LSI-pankkien valvojanarviota, jotka valmistuvat alkuvuodesta 2021. Kesällä toteutettiin osa pankkien sisäisten mallien arvioinneista, ja syksyllä laajempi tarkastustoiminta käynnistyi uudelleen.

EKP ja EBA ryhtyivät erityistoimiin pankkien luotonmyöntökyvyn ylläpitämiseksi poikkeustilanteessa, erityisesti koronapandemian alkuvaiheessa. EKP ja EBA ottivat käyttöön sääntelyn mahdollistamia joustoja ja antoivat valvottaville suosituksia, joilla varmistettiin joustojen kohdistuminen reaalityönsä tukemiseen. Finanssivalvonta osallistui tähän valmisteluun ja sovelsi vastaavia periaatteita omissa valvontatyössään.

Merkittävä vireillä oleva kotimainen sääntelyhanke on ns. pankkipaketti, jonka valmisteluun Finanssivalvonta osallistui valtiovarainministeriön työryhmässä.

Finanssivalvonta julkaisi peruspankkipalvelujen hinnoittelua ja saatavuutta koskevan selvityksen joulukuussa. Selvitykseen sisältyi kysely koronapandemian vaikutuksista peruspankkipalveluiden tarjontaan ja asiakaskäyttäytymiseen. Selvityksessä kartoitettiin myös pankkien digitaalisiin palveluihin tekemiä saavutettavuuden ja käytettävyyden parannuksia.

⁴ JST = Joint Supervisory Team, Yhteinen valvontatiimi.

⁵ SI = Significant Institution, EKP:n suorassa valvonnassa oleva pankki.

Hallitusohjelman mukaan pikaluoton myöntäjien valvonta keskitetään Finanssivalvontaan. Muutoksen tarkka ajankohta on vielä auki. Finanssivalvonta varautuu osaamis- ja resurssitarpeissaan siihen, että muutos on mahdollista toteuttaa vuoden 2022 alusta. Finanssivalvonta on lisäksi tehnyt yhteistyötä valtiovarainministeriön kanssa, jotta lainsäädäntö mahdollistaisi mahdollisimman tehokkaat työkalut pikaluotonmyöntäjien valvontaa varten. Osana kotitalouksien velkaantumisen hillintää Finanssivalvonta on osallistunut myös oikeusministeriön vetämään positiivinen luottotietorekisteri -hankkeeseen. Positiivisen luottotietorekisterin tavoitteena on mahdollistaa mahdollisimman oikea, kattava ja käytettävä kuva yksilötason kokonaisvelkaantumisesta luotonmyöntö- ja -kysyntätilanteita varten. Työ- ja elinkeinoministeriön vetämä työryhmä valmistelee Finnveran mahdollista valvontavastuun siirtoa Finanssivalvonnalle. Siirto tapahtuisi aikaisintaan vuodenvaihteessa 2021–2022. Finanssivalvonnan osaamis- ja resurssitarpeet suunnitellaan siten, että sillä on valmius vastaanottaa valvontavastuu.

Vakuutussektori

Finanssivalvonta analysoi vakuutussektorin valvottavien, työeläke-, vahinko- ja henkivakuutustoimijoiden sekä työttömyyskassojen vakavaraisuus- ja likviditeettitilannetta sekä toimintavalmiutta tehostetusti tiivistetyn raportoinnin avulla. Ansiopäiväraha hakemusten määrän nopean kasvun myötä keväällä 2020 työttömyyskassojen valvonnassa siirryttiin viikoittaiseen käsittelyaikojen ja muiden olennaisten tietojen seurantaan niiden kassojen osalta, joiden kohdalla toimintavalmiuteen liittyvät riskit arvioitiin suurimmaksi.

EIOPAn⁶ työhön osallistuttiin aikaisempaa enemmän pandemiaan liittyvien kysymysten vuoksi. Finanssivalvonta raportoi EIOPALLE Suomen vakuutusmarkkinoiden tilanteesta. Valvoja osallistui EIOPAssa sääntelyn ja sen tulkintojen valmisteluun, minkä tavoitteena oli vastata poikkeustilanteen etenemiseen ja hillitä sen vaikutuksia. Loppuvuonna jatkettiin valvottavien tilanteen tiivistettyä seurantaa ja siihen perustuvia valvontatoimia.

Alkuvuonna keskeytetyt tarkastukset jatkuivat virtuaalisesti, mutta uusia tarkastuksia ei aloitettu. Compliance-teema-arvio vietiin loppuun.

Vakuutusyhtiöiden ja kassojen toiminnan uudelleen järjestelyä koskevien hakemusten määrä kasvoi vuoden aikana. Vakuutusyhtyritykset ovat järjestelleet ja selkeyttäneet sisäisiä omistusrakenteitaan. Finanssivalvonta myönsi toimiluvan kahdelle uudelle vahinkovakuutusyhtiölle Ålands Försäkringar Ab:lle ja Suomen keskinäiselle potilasvakuutusyhtiölle. Lisäksi suomalaisen enemmistöomistukseen

⁶ EIOPA = Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen, European Insurance and Occupational Pensions Authority.

hankittiin merkittävä vahinkovakuutusryhmä, joka toimii Isossa-Britanniassa ja Gibraltarilla. Finanssivalvonta määräsi asiamiehen Keskinäiselle Työeläkevakuutusyhtiö Elolle joulukuussa.

Finanssivalvonta julkaisi vuoden aikana yli kolmekymmentä valvottavatiedotetta, jotka koskivat mm. vakavaraisuustilannetta ja sen seurantaan (ORSA⁷), voitonjakosuosituksia, raportointia, vakuutustoimialalle sallittua ulkoistamista ja vakuutusten tarjoamista sekä yleisiä valvonnan havaintoja.

Työeläketoimialan osaamisvaateisin ja vakuutustoimialan sanktiointimahdollisuuksiin liittyviä Finanssivalvonnan edellisinä vuosina tekemiä lainsäädäntöaloitteita edistettiin poikkeustilanteeseen liittyneiden hankkeiden rinnalla. Näiden merkitys valvonnan toteuttamisen tukena korostuu koronapandemian luomassa tilanteessa.

Makrovakausero

Finanssivalvonnan johtokunta päätti maaliskuussa keventää pankkien rakenteellisia makrovakauseroita yhdellä prosenttiyksiköllä poistamalla järjestelmäriskipuskurin ja keventämällä OP Ryhmän O-SII-vaadetta⁸. Lisäksi johtokunta palautti kesäkuun lopussa asuntolainojen lainakaton perustasolle 90 prosenttiin muille kuin ensiasunnonostajille.

Finanssivalvonnan johtokunnan rakenteellisia makrovakauseroita koskevien päätösten sekä muiden maiden makrovakauserojen päätösten arvioitiin lisäävän suomalaisten pankkien luotonantokapasiteettia suomalaisille yrityksille ja kotitalouksille arviolta 30 miljardilla eurolla. Rakenteelliset makrovakauserot on asetettu ensi sijassa pankkisektorin vakavien ongelmien varalle kriisitilanteissa.

Enimmäisluototussuhteen palauttamisella tuettiin asuntomarkkinoiden toimintaa ja kansantaloutta akuutissa kriisissä. Kotitalouksien suuren velkaantumisen ja pandemian luoman poikkeuksellisen epävarmuuden vuoksi Finanssivalvonnan johtokunta korosti lainanottajien maksukyvyyn huolellisen arvioinnin tärkeyttä.

Finanssivalvonta valmisteli myös uuteen luottolaitosdirektiiviin perustuvien, makrovakauseroita koskevien säännösten täytäntöönpanoa. Tämän niin kutsutun pankkipaketin oli tarkoitus tulla voimaan alkuvuonna 2021. Finanssivalvonta oli mukana oikeusministeriön vetämässä positiivinen luottorekisteri -hankkeessa. Positiivisen luottotietorekisterin tavoitteena on mahdollistaa mahdollisimman oikea, kattava ja käytettävä kuva yksilötason kokonaisvelkaantumisesta luotonmyöntö- ja -kysyntätilanteita varten. Viimeisimpien arvioiden mukaan positiivinen luottorekisteri olisi käytössä keväällä 2024.

⁷ ORSA = Own Risk and Solvency Assessment.

⁸ O-SII = Other Systemically Important Institutions.

Arvopaperisektori

Finanssivalvonta tiivistä yhteistyötä ja tietojenvaihtoa ESMA⁹ ja kansallisten viranomaisten kanssa koronapandemian ja sen aiheuttaman markkinoiden volatiliteetin johdosta. Valvoja osallistui vuoden aikana myös Brexiin liittyvien tulkintakysymysten ratkaisemiseen. Kysymykset koskivat muun muassa palvelutarjonnan jatkumista. Erityisesti vastavuoroiseen tunnustamiseen ja yhteistyöpöytäkirjoihin liittyvät kysymykset ratkaistiin pääosin vuoden loppuun mennessä.

Pandemian aiheuttamien voimakkaiden ja nopeiden markkinamuutosten johdosta Finanssivalvonta muutti markkinoiden valvonnan painopisteitä. Valvoja tehosti markkinoiden merkittävän infrastruktuurin, pörssin ja arvopaperikeskuksen, toiminnan valvontaa sekä seurasi aikaisempaa tiheämmin listayhtiöiden tiedottamista ja tilinpäätösraportointia koronan vaikutuksista. Yritysten rahoituksen tarve näkyi muun muassa merkintäetuikeusantien määrän kasvuna; esitetarkastus painottui erityisesti koronan vaikutukset esittävään informaatioon. Finanssivalvonta arvioi tarvetta rajoittaa lyhyeksimyntiä, minkä vuoksi rahoitusvälineiden kurssimuutoksia ja lyhyeksimyntipositivoiden kehitystä seurattiin ja analysoitiin ensimmäisellä vuosipuoliskolla tiivistetysti. Lisäksi valvoja seurasi tiivistetysti rahastojen likviditeetin hallintaa ja -välineiden käyttöä sekä arvonmäärittystä. Likviditeetin hallintavälineiden käytöstä suomalaisissa avoimissa sijoitus- ja vaihtoehtorahastoissa raportointi viikkotasolla vuoden loppuun saakka myös ESMA:lle.

Valvoja sai valmiiksi kaksi sijoituspalveluiden tarjontaa koskevaa teema-arviota: sijoituspalvelujen ja -tuotteiden tuotehallintamenettely sekä asianmukaisuuden arviointi. Lisäksi ESMA-lähtöisen, yhteiseurooppalaisen ja sijoitusrahastojen likviditeetin hallintaa koskevan teema-arvion havainnot valmistuivat aikataulussa. Rahastosektoriin kohdistuneiden markkinahäiriöiden johdosta Finanssivalvonta toteutti myös ESRB:n suositusten pohjalta toisen, ESMA-lähtöisen valvontahankkeen avointen korko- ja kiinteistörahastojen likviditeetin hallinnasta ja arvonmäärittämisestä. Myös algoritmista kaupankäyntiä koskeva kartoitus valmistui vuoden lopussa. Finanssivalvonta julkisti sijoitusmuotoisen joukkorahoituksen tiedonantovelvollisuutta koskevan teema-arvion havainnot tammikuun 2021 alussa. IFRS-valvonnan¹⁰ teema-arviota muutettiin sisällöltään ja kohdentumiseltaan kokonaisvaltaisesti koronan takia siten, että valvonnan kohteeksi valittiin erityisesti heikossa taloudellisessa tilanteessa olevia yhtiöitä.

⁹ ESMA = Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen, European Securities and Markets Authority.

¹⁰ IFRS = International Financial Reporting Standards.

Digitalisaatiokehityksen valvonta

Finanssivalvonta kartoittaa kyselyn avulla valvottavien digitalisaation hyödyntämisen tasoa sekä digitalisaatioon liittyvää riskienhallintaa. Koska koronapandemian vuoksi tehtiin uudelleenpriorisointeja, tämä kysely siirtyi vuoden 2021 alkupuoliskolle.

Häiriötilanteisiin varautuminen

Häiriötilanteisiin varautumisen projektissa oli kertomusvuoden tavoitteena nykytilan kartoitus, jonka pohjalta olisi suunniteltu ohjeistuksen ja toimintamallien päivitys vuosina 2021–2022. Koronapandemian takia häiriötilanteisiin varautumisen suunnitelmien päivittäminen aloitettiin kuitenkin jo kertomusvuonna.

Pankkien kriisinratkaisua koskeva ohjeistus päivitettiin ja muokattiin koronapandemiasta johtuvaan talouskriisiin sopivaksi. Vakuutussektorin valvottavien toimintaohjeita päivitettiin sääntelyn pohjalta mahdollisten vakavien vakavaraisuus-, likviditeetti- tai toimintavalmiusongelmien varalle. Arvopaperisektori varautui valvottavien toiminnan mahdollisiin häiriöihin päivittämällä sisäiset, toiminnan keskeytyksiä koskevat toimintaohjeet. Valvojalla on valmius toimiluvallisten maksulaitosten ongelmatilanteiden ratkaisemiseen sekä makro-vakausvälineiden käyttämiseen tarvittaessa.

Ilmastonmuutos ja valvonta

Projekti edistyi lähes aikataulussa ja sille asetetut keskeiset tavoitteet saavutettiin koronapandemiaan liittyvistä prioriteettimuutoksista huolimatta.

ESAt jatkoivat rahoituspalvelusektorin kansainvälistä lainsäädäntötyötä koko vuoden. Toimialalla nousi esiin selkeä tarve yhteiseurooppalaiselle sääntelyn tulkinnalle. Finanssivalvonta osallistui listayhtiöiden ei-taloudellisen informaation EU-sääntelyn vaikuttamiseen ja ko. tietojen valvonnan kehittämiseen ESMAn kautta sekä esitteli sääntelyä ja siihen liittyviä muutoksia useissa webinaareissa valvottaville ja muille sidosryhmille.

Työ ilmastonmuutokseen liittyvien riskien sisällyttämiseksi eri valvontakehikoihin sekä ei-taloudellisen informaation valvonnan käynnistäminen jatkuu vuoden 2021 aikana. Ilmastonmuutoksesta ja kestävästä rahoituksesta julkaistiin usean blogin sarja.

Rahanpesun estämisen valvonta

Rahanpesun estämisen valvonta organisoitiin omaksi toimistokseen vuonna 2019 ja nostettiin yhdeksi Finanssivalvonnan strategiseksi painopistealueeksi vuonna 2020. Rahanpesun estämisen valvonta eteni pääosin suunnitelmien mukaisesti, vaikka työ ei olekaan vielä tavoitetilassaan.

Finanssivalvonta laati vuonna 2020 riskiarvion, jossa toimialat on luokiteltu riskiluokittain. Valvoja julkaisi lisäksi maksupalveluntarjoajia ja henkivakuutussektoria koskevat toimialakohtaiset riskiarviot.

Koronavirustilanteesta johtuen paikan päällä tapahtuvat tarkastukset keskeytettiin. Tarkastuksia jatkettiin soveltuvin osin digitalisaation mahdollistamien etäratkaisujen avulla.

Jatkuvan valvonnan tapaamisia Pohjoismaiden ja Baltian valvontaviranomaisten kanssa pidettiin säännöllisesti. Merkittävien ylikansallisten luottolaitosten käytännön valvontatyön periaatteista ja vastuista allekirjoitettiin ensimmäiset yhteistoimintasopimukset.

Rahanpesun estämisen toimisto kehitti tarkastustoimintaa organisoimalla rahanpesun tarkastustiimin uudelleen. EBA ja Euroopan neuvosto tekivät loppuvuonna 2020 omat arvionsa Suomen rahanpesun torjunnan tilasta. EBA keskittyi arviossaan Finanssivalvonnan toimintaan rahanpesun estämisen valvonnassa, ja antoi suosituksia mm. riskiperusteisen toimintatavan syventämisen, valvottavien ohjeistuksen, sekä Finanssivalvonnan sisäisen, kansallisen ja kansainvälisen yhteistyön ja prosessien kehittämiseksi. Euroopan neuvosto arvioi 4. rahanpesun vastaisen direktiivin täytäntöönpanoa Suomessa kokonaisuudessaan. Raportti ei ollut tätä kertomusta kirjoitettaessa vielä valmistunut.

Vuoden 2020 teemat

Koronapandemia muutti vuoden kulkua

Vuonna 2020 koronapandemia vaikutti myös Finanssivalvonnan toimintaan. Finanssivalvonta teki muiden viranomaisten kanssa yhdessä useita toimenpiteitä, joilla pyrittiin hillitsemään pandemian negatiivisia talousvaikutuksia. Näitä toimenpiteitä käsittelemme erityisesti artikkelissa [Nopeilla päätöksillä tuettiin pankkien joustavaa toimintaa poikkeustilanteessa](#).

Koronapandemia vaikutti merkittävästi myös työttömyyskassojen toimintaan, ja tätä käsitellään artikkelissa [Työttömyyskassat selvisivät koronapandemiasta hakemusmäärien ja etuusmenojen ennätysjyrkästä kasvusta huolimatta](#).

Työ strategisilla painopistealueilla jatkui

Finanssivalvonta jatkoi työtään myös strategisilla painopistealueillaan, mm. rahanpesun estämisen valvonnassa, ja tätä teemaa käsitellään artikkelissa [Riskiperusteisuus on rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnan kulmakivi](#).

Myös finanssisektorin digitalisaatioon liittyvä valvonta on strateginen painopiste ja esillä artikkelissa [Digitaalinen rahoitus valtaa alaa – Euroopan komission strategia vauhdittaa kehitystä](#).

Yksi viime vuosien isoista hankkeista on ollut markkinoiden valvontaa tehostava signaali- ja analyysijärjestelmä. Tästä kerromme lisää artikkelissa [Epäilyt markkinoiden manipuloinnista ja sisäpiiritiedon väärinkäytöstä havaitaan ja selvitetään yhä tehokkaammin](#).

Ilmastonmuutoksen vaikutusten ja muiden kestävyysriskien huomioiminen valvonnassa on kolmas strateginen painopistealue. Eurooppalaiset valvontaviranomaiset jatkoivat rahoituspalvelusektorin kansainvälistä lainsäädäntötyötä

koko vuoden, ja Finanssivalvonta osallistui sääntelyhankkeisiin sekä pankki-, vakuutus- että arvopaperiviranomaisen työn kautta. Työssä keskityttiin erityisesti kestävyysriskejä koskevien tiedonantovelvoitteiden laatimiseen, sillä EU:n kestävä rahoitusta koskevan toimenpidesuunnitelman mukainen tavoite on lisätä kestävyysriskeistä ja niihin liittyvästä riskienhallinnasta annettavien tietojen läpinäkyvyyttä.

Ilmastonmuutoksen ja muiden kestävyysriskien huomioimisessa rahoitusmarkkinoilla on pääasiassa kyse riskienhallinnasta. Sääntelyn tuominen osaksi valvontaa on jo aloitettu, ja rahoituspalvelusektorilla nousikin esiin selkeä tarve yhteiseurooppalaiselle sääntelyn tulkinnalle. Finanssivalvonta ja muut kansalliset valvojat jatkoivat työtään yhtenäisten valvontakäytäntöjen ja tulkintojen aikaansaamiseksi. Finanssivalvonta myös esitteli sääntelyä ja siihen liittyviä muutoksia useissa webinaareissa valvottaville ja muille sidosryhmille Suomessa.

Brexit vaikutti myös finanssisektoriin

Brexit eli Ison-Britannian ero Euroopan unionista astui voimaan kertomusvuoden päätyttyä 1.1.2021.

Brexit ei aiheuttanut vuoden vaihteessa finanssimarkkinoilla äkkinäisiä tai jyrkkiä hintaliikkeitä, mutta isoimmat vaikutukset niin talouteen kuin markkinoihin tulevat esiin vasta vähitellen.

Finanssivalvonta on arvioinut yhdessä eurooppalaisten valvojien kanssa Brexitin vaikutuksia finanssialalla. Erityisesti tulkintaa on tarvittu Ison-Britannian ja EU:n rajan yli toimivien sopimusten soveltamisessa sekä siinä, milloin toiminta katsotaan tapahtuvaksi rajan yli. Lisäksi muutos on aiheuttanut kolmannen maan toimijoiksi siirtyneille tarpeen uusien toimilupien hakemiseen ja toiminnan järjestämiseen siten, että siitä aiheutuu asiakkaalle mahdollisimman vähän haittaa. Myös Finanssivalvonta on vastaanottanut useita kymmeniä hakemuksia ja ohjeistanut toimijoita näissä muutoksissa.

Finanssivalvonta ja eurooppalaiset valvojat antavat Euroopan komissiolle teknisiä neuvoja finanssisektorin sääntelyn yhdenvertaisuuden (ekvivalenssi) arvioimiseksi. Yhdenvertaisuusarvio jäi EU:n ja Ison-Britannian Brexit-eron yhteydessä ratkaisematta, mutta päätösten valmistelu jatkuu EU:ssa lähikuukausina. Ekvivalenssiarviointi sisältää usein lainsäädännön sisällön ja vaikuttavuuden sekä valvonnan tehokkuuden arvion, mikä vähentää riskiä merkittäville lainsäädännön eroille EU:ssa ja Isossa-Britanniassa tulevaisuudessa.

Nopeilla päätöksillä tuettiin pankkien joustavaa toimintaa poikkeustilanteessa

Korona sulki yhteiskuntaa keväällä 2020, jolloin oli tärkeää pitää kulutus käynnissä ja talouden pyörät liikkeessä. Monet talouden turvaamiseksi tehdyistä viranomaistoimenpiteistä ovat varmistaneet pankkien kykyä myöntää luottoja ja sallia asiakkaille joustoja lainanhoitoon, millä on keskeinen vaikutus kotitalouksien ja yritysten toimintamahdollisuuksiin.

Pankkien rooli on nähty keskeisenä koronan aiheuttaman taloudellisen kriisin ratkaisussa. Tämän vuoksi on ollut tärkeää tukea pankkien kykyä myöntää luottoja sekä joustaa yritysten ja kotitalouksien lainanhoidossa tilapäisten ongelmien ilmetessä. Tämä on korostunut varsinkin Suomessa ja muualla Euroopassa, jossa rahoitusjärjestelmä on hyvin pankkikeskeinen.

Pankkien luotonmyöntökykyä vahvistettiin

Finanssivalvonnan johtokunta tekee neljännesvuosittain makrovakauspäätökset pankkeja koskevista lisöpääomavaatimuksista sekä siitä, kuinka paljon lainaa asuntoon voi saada suhteessa siihen käytettävään omaan rahoitukseen tai muihin vakuuksiin (lainakatto, enimmäisluototussuhde). Päätösten tavoitteena on hillitä tai tukea luotonmyöntöä eli vaikuttaa rahoituksen välittymiseen markkinoille.

Koronapandemian alussa, maaliskuussa 2020 johtokunta teki ylimääräisen makrovakauspäätöksen luottolaitosten pääomavaatimusten laskemisesta. Tämä päätös yhdessä muiden maiden makrovakaussalvojen päätösten kanssa lisäsi suomalaisten pankkien luotonantokykyä suomalaisille yrityksille ja kotitalouksille arviolta 30 miljardilla eurolla.

Rakenteelliset makrovakausspukurit on asetettu pankkisektorin rakenteista, kuten pankkisektorin koosta tai keskittyneisyydestä, aiheutuvien ongelmien

varalle. Suomen pankkisektorille ei ole asetettu suhdannesidonnaisia makrovakauspuskureita, joita voidaan asettaa ja purkaa talouden eri suhdanteissa. Koronapandemian aiheuttamissa, erittäin poikkeuksellisissa olosuhteissa oli tarkoituksenmukaista alentaa rakenteellisia puskureita, jotta luottolaitosten kyky myöntää luottoja erityisesti yrityssektorille ei heikkenisi.

Kesäkuussa 2020 Finanssivalvonnan johtokunta päätti palauttaa asuntolainojen enimmäisluototussuhteen perustasolle eli 90 prosenttiin muille kuin ensiasunnonostajille. Päätöksellä tuettiin asuntomarkkinoiden toimintaa ja rahoituksen välittymistä reaalityöelouteen.

Nopeita päätöksiä joustoista

Euroalueen merkittävimpien pankkien valvojana toimiva Euroopan keskuspankki (EKP) päätti antaa pankeille mahdollisuuden joustaa lisäpääoma- ja maksuvalmiusvaatimuksista. Päätös tehtiin nopeasti pandemian alkaessa ja talouksien sulkeutuessa.

Pääoma- ja likviditeettipuskurien tarkoituksena on auttaa pankkeja kestämään esimerkiksi koronapandemian kaltaisia stressitilanteita. Eurooppalainen pankkisektori on vahvistanut pääomapuskureita merkittävästi globaalien finanssi-kriisien jälkeen. Tämän vuoksi EKP:n oli mahdollista sallia pankkien alittaa tilapäisesti lisäpääoma- ja maksuvalmiusvaatimukset. Lisäksi pankeille mahdollistettiin harkinnanvaraisen Pilari 2 -lisäpääomavaatimuksen kattaminen ydinpääoman ohella muilla omilla varoilla.

Finanssivalvonta teki vastaavat linjaukset omassa valvonnassaan oleville pankeille Suomen lainsäädännön sallimissa rajoissa.

Pääomavaatimukseen kohdistuvien helpotusten on tärkeää kanavoitua reaalityöelouden tukemiseen. Tätä tavoitetta varmistaakseen EKP antoi sen suorassa valvonnassa oleville pankeille suosituksen pidättäytyä osingonjaosta tilapäisesti. Suositus annettiin maaliskuussa ja se uudistettiin heinäkuussa. Suositusta jatkettiin vielä joulukuussa suosittamalla pankeille äärimmäisen varovaisuuden noudattamista voitonjaossa vuoden 2021 syksyyn saakka.

Finanssivalvonta antoi vastaavan suosituksen omassa valvonnassaan oleville pankeille. Valvojan näkemyksen mukaan on tärkeää säilyttää suomalaisten pankkien vakavaraisuus vahvana ja noudattaa yhteisiä eurooppalaisia linjauksia.¹¹

¹¹ Alkuvuonna 2021 kaksi suomalaista pankkia päätti kuitenkin jakaa osinkoja, joiden määrät ylittivät ei-sitovassa suosituksessa kuvattuja varovaisen voitonjaon kriteerejä.

Pankkien raportointia kevennettiin

Pankkien raportointia vähennettiin tai raporttien toimittamiseen annettiin lisää aikaa. Eurooppalaiset viranomaiset siirsivät vuodella eteenpäin stressitestejä, jotka edellyttävät merkittäviä resursseja pankeilta ja viranomaisilta. Ajan tasalla olevan tilannekuvan saamiseksi Finanssivalvonta ja EKP valvoivat pankkien vakavaraisuutta, maksuvalmiutta ja yritysrahoituksen riskejä tehostetusti pandemian kärjistyttyä.

Euroopan komissio aikaisti vuodella pienten ja keskisuurten yritysten ja infrastruktuurin luototusta helpottavaa sääntelyä sekä teki muita koronapandemian vaikutusten lieventämiseen tähtäviä sääntelymuutoksia.

Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen ESMA julkaisi maaliskuussa kannanoton odotettavissa olevien luottotappioiden laskutavasta pandemian aiheuttamassa poikkeustilanteessa. Tavoitteena oli helpottaa pankkien taloudellista raportointia. Kannanotossa annettiin ohjeita luottoriskin merkittävän lisääntymisen ja odotettujen luottotappioiden arvioimiseen IFRS-tilinpäätösraportoinnissa. Yhtenäisellä raportoinnilla parannetaan sijoittajien ja muiden tahojen mahdollisuuksia vertailla pankkeja ja arvioida pankkien taloudellista tilaa.

Vakavaraisuus pitkän aikavälin tavoitteena

Vuosi 2020 oli poikkeuksellinen ja vaati valvojalta täysin uudenlaista lähestymistapaa valvontaan. Normaalisissa tilanteissa valvojan ensisijainen huomio kohdistuu pankkien vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden varmistamiseen ja niitä koskevien vaatimusten noudattamiseen. Koronan aiheuttamassa tilanteessa oli kuitenkin arvioitava mahdollisuuksia hyödyntää kerättyjä pääomapuskureita, keventää tilapäisesti lisäpääomavaatimuksia ja hyväksyä myös niiden hallittu alittaminen.

Suomessa toimivat pankit kohtasivat koronapandemian kannattavina ja vakavaraisina, mikä mahdollisti joustojen käytön. Varmistamalla joustojen kanavoitumisen talouden tukemiseen ja antamalla esimerkiksi suosituksen pidättäytyä osingonjaosta, valvoja pyrki varmistamaan pankkien vakavaraisuuden säilymisen hyvällä tasolla.

Suomessa toimivien pankkien vakavaraisuus on eurooppalaisittain korkea ja järjestämättömien luottojen määrä matalalla tasolla, mutta suomalaiset kotitaloudet ovat eurooppalaista keskitasoa velkaantuneempia. Pankkien on tärkeää varmistaa lainanottajan maksukyky ja noudattaa harkintaa erityisesti pitkien lainojen myöntämisessä yksittäisen kotitalouden ylivelkaantumisen välttämiseksi.

Pankkien myöntämät joustot ovat helpottaneet tilapäisesti velallisten kykyä selvittää lainanhoidosta. Julkinen sektori on tarjonnut tukirahoitusta yrityksille ja

konkurssilainsäädäntöä on muutettu tilapäisesti. Vaikka Suomessa ei ole käytössä laajasti muualla Euroopassa käytettyjä lainamotorioita eli yleisiä isoa joukkoa koskevia lainojen lyhennysvapaita, näkymä pankkien asiakkaiden tilanteeseen tukitoimien päättyessä ei ole täysin kirkas. Asiakkaille myönnettyt lyhennysvapaat, julkinen tuki sekä epävarma kassavirta vaikeuttavat luottoriskin arviointia, mikä lisää epävarmuutta pandemian tulevien vaikutusten arviointiin pankkisektorilla.

Valvojan tehtävä on osaltaan varmistaa, että Suomen pankkisektori säilyy vakavaraisena ja merkittävässä roolissaan rahoituksen ja rahaliikenteen välittäjänä.

Työttömyyskassat selvisivät koronapandemiasta hakemusmäärien ja etuusmenojen ennätysjyrkästä kasvusta huolimatta

Työttömyyskassat kohtasivat keväällä 2020 yhden historiansa tiukimmista tilanteista koronapandemian myötä, kun erittäin suuri määrä ihmisiä irtisanottiin tai lomautettiin hyvin lyhyen ajan sisällä. Etuushakemusmäärien nousu oli historiallisen suuri ja jyrkkä, ja myös etuusmenot nousivat epätavallisen suuriksi. Sekä työttömyyskassat että Finanssivalvonta reagoivat ennakoimattomaan tilanteeseen muuttamalla toimintatapojaan nopeasti.

Ensihakemusten määrät nousivat joillakin kassoilla jopa 20-kertaisiksi normaali-tilanteeseen verrattuina. Pahin tilanne oli kokonaisuutena huhtikuussa, jolloin ensihakemuksia saapui kassoihin yli 80 000, kun niitä kahtena edeltävänä vuonna saapui huhtikuussa noin 10 000. Tilanne kehittyi kesällä positiivisesti, ja heinäkuussa ensihakemuksia saapui 34 000, mikä toki on yhä noin kaksinkertainen määrä edellisiin vuosiin verrattuna. Ensihakemusten määrä pysyi koko vuoden 2020 ajan korkeampana kuin edellisenä vuonna.

Kokonaishakemusmäärät kääntyivät laskuun heinäkuussa 2020, mutta olivat silti koko vuoden hyvin korkealla tasolla. Hakemusten korkea määrä kertoo siitä, että työllistyminen työttömäksi jäämisen jälkeen on hidasta tai vain osittaista (lomautukset tai osa-aikainen työ).

Hakemusmäärien kasvettua useiden kassojen käsittelyajat pitenevät todella nopeasti, ja lakisääteisissä käsittelyajoissa pysyminen osoittautui poikkeus-tilanteessa mahdottomaksi. Pullonkaulaksi muodostui kassojen kapasiteetti tehdä etuuspäätöksiä. Enimmäiskäsittelyajan ylityksistä ei sanktioitu, koska kassat ryhtyivät merkittäviin toimenpiteisiin lyhentääkseen käsittelyaikoja eikä sanktioilla oletettavasti olisi voitu vaikuttaa käsittelyaikoihin kriisiolosuhteissa.

Vaikka etuushakemusten käsittelyajat kasvoivat normaalitilanteeseen verrattuna huomattavasti, ne eivät keskimäärin muodostuneet niin pitkiksi kuin finanssikriisin aikana vuonna 2009. Pisimmillään käsittelyajat olivat 80 päivää. Loppusyksyllä 2020 käsittelyajat olivat lyhentyneet huomattavasti kassojen panostettua käsittelyn nopeuttamiseen.

Miten Finanssivalvonta ja kassat reagoivat muuttuneeseen tilanteeseen?

Finanssivalvonta muutti työttömyyskassojen valvontaa kriisin alettua keskittämällä resurseja akuutin tilanteen valvontaan sekä keskeyttämällä tarkastukset kassoihin sekä muut niitä koskevat isommat hankkeet. Työttömyyskassat jaettiin kolmeen eri riskiluokkaan, jonka mukaan kunkin kassan raportointitiheys määrittyi. Kassojen sijoittumista eri luokkiin arvioitiin säännöllisesti. Suurimman riskin kassat raportoivat muun muassa käsittelytilanteestaan, maksukyvystään ja toimenpiteistään Finanssivalvonnalle viikoittain, ja muutoinkin yhteydenpito valvojan kanssa oli aktiivista. Toisen riskiluokan työttömyyskassat raportoivat kahden viikon välein ja kolmannen riskiluokan kassat aina, kun niiden tilanteessa tapahtui jotain merkittävää. Marraskuun 2020 lopussa yksikään kassa ei enää ollut korkeimmassa riskiluokassa. Työttömyyskassojen tehostettu valvonta jatkui koko vuoden 2020 ja jatkuu yhä tätä kirjoittaessa tammikuussa 2021.

Etuushakemusten käsittely on manuaalista työtä, ja työttömyyskassat ryhtyivät nopeasti toimenpiteisiin selvittääkseen hakemustulvan käsittelystä. Ne muun muassa rekrytoivat merkittävästi lisää henkilökuntaa, muuttivat menettelytapojaan ja lisäsivät automaatiota etuuskäsittelyn eri vaiheissa.

Koronapandemia näkyi myös etuusmenojen merkittävänä kasvuna. Kriisin vaikutusta kuvaa myös se, että menot vuoden 2020 keväällä lähtivät jyrkkään nousuun, vaikka ne muina vuosina ovat laskeneet keväällä. Kriisin alkaessa kassojen taloudellinen tilanne oli pääsääntöisesti hyvä tai erinomainen, ja niiden taloudellinen toimintakyky säilyi läpi kriisin.

Valtion tukitoimet auttoivat kassoja selviämään kuivin jaloin

Työttömyysturvalainsäädäntöön tehtiin vuonna 2020 useita määräaikaista muutoksia, joilla pyrittiin helpottamaan työttömäksi jäävien tilannetta. Myös ansiosidonnaisen työttömyysturvan piiriin pääsemisen ehtoja lievennettiin lyhentämällä vaadittavaa työssäoloehto. Tästä kuitenkin seurasi lisää työtä kassoille hakemusmäärien kasvamisen myötä.

Työttömyyskassojen tilanne näytti keväällä 2020 huonolta lähinnä talouden ja tasoitusrahojen osalta. Valtion tukitoimet kuitenkin auttoivat merkittävästi: Valtio myönsi lisärahoitusta kassojen hallintokuluihin ja etuusmenoihin, mikä paransi kassojen taloustilannetta merkittävästi ja alensi jäsenmaksujen korotuspainetta vuodelle 2021. Valtio tuki myös Työllisyysrahastoa osallistumalla poikkeuksellisesti myös lomautuspäivärahojen rahoitukseen. Myös Työllisyysrahaston maksuvalmius säilyi hyvänä ennakoivien toimenpiteiden, kuten lainanoton avulla. Lisäksi valtion yhteiskunnan eri alueille kohdistamat tukitoimet auttoivat kassoja välillisesti.

Palkansaajakassojen maksamat etuudet ja niiden hallintokulut rahoitetaan valtion ja Työllisyysrahaston maksamalla osuudella sekä jäsenten maksamalla jäsenmaksuilla. Palkansaajakassoilla jäsenmaksujen osuus ansiopäivärahan rahoituksesta on normaalioloissa 5,5 prosenttia. Työllisyysrahaston varat kerätään palkansaajilta ja työnantajilta perittävillä lakisääteisillä työttömyysvakuutusmaksuilla. Yrittäjäkassojen maksamat etuudet ja niiden hallintokulut rahoitetaan valtion maksamalla osuudella ja jäsenmaksuilla.

TEEMA

Digitaalinen rahoitus valtaa alaa – Euroopan komission strategia vauhdittaa kehitystä

**Euroopan komissio julkaisi Digitaalisen rahoituksen paketin syksyllä 2020. Pakettiin sisältyvät digitaalisen rahoituksen ja vähittäismaksamisen strategiat sekä asetuseronnokset finanssialan digitaalisesta häiriönsietokyvystä, kryptovaroista ja hajautetun tilikirjan teknologiaan perustuvien markkina-
infrastruktuurien pilottijärjestelmästä. Strategia ohjaa EU:n toimia digitaalisen muutoksen edistämiseksi vuoteen 2024 asti.**

Komission strategian taustalla on kuluttajien ja yritysten rahoituspalvelujen digitaalisen käytön jatkuva lisääntyminen. Uusia teknologioita otetaan kaiken aikaa käyttöön ja liiketoimintamallit muuttuvat. Koronapandemia on osaltaan vauhdittanut tätä kehitystä.

Digitaalinen rahoitus on auttanut vastaamaan koronapandemian aiheuttamiin haasteisiin. Sähköinen tunnistus on mahdollistanut tilien avaamisen ja rahoituspalvelujen käyttämisen etäältä. Kasvava osuus kaupoissa tehtävistä maksuista tapahtuu digitaalisina lähimaksuina, ja yhä useammat käyttävät rahoituspalveluja verkossa. Koronapandemia-aikana myös rahoitusalan työntekijät ovat työskennelleet laajasti etäältä.

Digitaalisen rahoituksen strategian tavoitteena on saada aikaan uusia vastuullisia innovaatioita, lisätä kilpailua ja edistää digitaalisten finanssipalveluiden jäsenvaltioiden rajat ylittävää käyttöä.

Komission strategiassa on neljä painopistettä, joilla kiinnitetään erityistä huomiota digitaalisen rahoituksen kuluttajille tarjoamien uusien mahdollisuuksien edistämiseen ja kuluttajansuojaan.

Rahoitusmarkkinoiden laajeneminen EU:n laajuisiksi

Strategian ensimmäisenä pääpainoalueena on puuttua rahoituspalvelujen digitaalisten sisämarkkinoiden hajanaisuuteen, jotta eurooppalaiset kuluttajat voivat saada rajat ylittäviä palveluita ja rahoitusalan yritykset voivat laajentaa digitaalista toimintaansa.

Verkkopalvelujen kehittäminen on kallista, joten niiden laaja käyttöönotto ja hyödyntäminen uudelleen mahdollistavat yrityksiä laajentamaan toimintaansa aiempaa edullisemmin ja laadukkaammin. Markkinoiden laajentaminen yli jäsenvaltion rajojen helpottaisi palvelujen kehittämiseen tarvittavien varojen keräämistä.

Digitaalinen innovointi helpommaksi

Toisena painopisteenä on varmistaa, että digitaalista innovointia helpotetaan kuluttajien ja vähittäismaksumarkkinoiden hyväksi. Esimerkiksi tekoälyyn tai hajautetun tilikirjan teknologiaan pohjautuvat tai niitä hyödyntävät innovaatiot voivat mahdollistaa kuluttajien ja yritysten rahoituspalveluiden parantamisen.

Rahoituspalvelujen sääntelykehiksen tulisi varmistaa innovaatioiden vastuullinen käyttö. EU:n rahoituspalvelujen lainsäädännön ja valvontakäytäntöjen säännöllinen tarkistus ja mukautus varmistavat, että ne tukevat digitaalista innovointia ja ovat edelleen tarkoituksenmukaisia markkinoiden toimintaympäristöjen kehittyessä.

Yhtenäinen eurooppalainen rahoitusdatakäytäntö edistämään innovointia

Kolmantena pääpainopisteenä on edistää datavetoista innovointia luomalla eurooppalainen rahoitusdatakäytäntö. Sen perustana on Euroopan datastrategia¹² ja tarkoituksena edistää datan saatavuutta ja yhteiskäyttöä rahoitusallalla.

Osana maksupalveludirektiiviä EU pyrkii edistämään maksutilejä koskevan datan yhteiskäyttöä. EU on myös lainsäädännöllä velvoittanut, että yritykset rahoitusala mukaan lukien julkaisevat kattavia taloudellisia ja muita tietoja tuotteistaan ja toiminnastaan. Lisätoimenpiteet edistävät datan yhteiskäyttöä ja auttavat siten rahoitusala ottamaan täyden hyödyn datavetoisesta innovoinnista. Tämä kannustaa luomaan innovatiivisia tuotteita kuluttajille ja yrityksille ja edistää tietojen saatavuutta rahoituksen kanavoimiseksi kestävien investointien tueksi.

¹² Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle Euroopan datastrategiasta (COM(2020) 66 final, 19.2.2020).

Digitaalisen muutoksen haasteet ja riskit

Siirrettäessä rahoituspalveluja digitaalisiin toimintaympäristöihin ekosysteemit ovat entistä hajanaisempia. Rahoituspalvelujen piiriin tulee jatkuvasti enemmän eri kokoisia teknologiayrityksiä joko suoraan tai epäsuorasti. Neljäntenä painopisteenä strategiassa onkin puuttua näihin digitaaliseen muutokseen liittyviin uusiin haasteisiin ja riskeihin ja vahvistaa periaatetta, jonka mukaan samanlaiseen ja riskeiltään samankaltaiseen toimintaan sovelletaan samoja sääntöjä.

Miten työ etenee?

Digitaalisen rahoituksen strategia sisältää lukuisia toimenpiteitä, joita komissio edistää. Eurooppalaiset valvontaviranomaiset työstävät komission tilaamia selvityksiä asiantuntijaryhmissä, joihin kansalliset valvojat ovat nimenneet asiantuntijoitaan. Euroopan pankkiviranomainen (EBA), Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen (ESMA) ja Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen (EIOPA) edistävät myös asiaa tahoillaan.

Kansallinen säädösvalmistelutyö käynnistyy sitä mukaa, kun asetusluonnokset etenevät kohti hyväksymistä. Ne tulevat lainsäädännöllisten muutosten ohella edellyttämään muutoksia Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmaan.

Finanssivalvonta haluaa olla mukana digitaalisen rahoituksen eturintamassa, edistää sitä ja seurata alusta asti proaktiivisesti sen vaikutuksia. Suomella on vankka maine digitalisaation edelläkävijänä ja sen vuoksi paljon annettavaa digitaalisen rahoituksenkin saralla.

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnan kulmakivi on riskien mukaan oikeinmitoitettu toiminta

Finanssivalvonta on ohjannut valvottaviensa toimintaa rahanpesun estämisessä entistä enemmän suuntaan, jossa toimet mitoitetaan riskien mukaan. Vuoden aikana julkaistiin valvojakohtainen riskiarvio koko valvontakentän toimintaan ominaisesti liittyvistä rahanpesun riskeistä sekä kaksi toimialakohtaista riskiarviota. Finanssivalvonnan saamista yhteydenotoissa on noussut esiin huoli ilmiöstä, jossa pankit ja myös muut finanssilaitokset riskien hallitsemisen sijaan rajoittavat palvelujensa saatavuutta korkeariskisille asiakkaille tai jopa kokonaisille asiakasryhmille.

Lisäksi mediassa ja yhteydenotoissa oli esillä asiakkaan tuntemistietojen päivittämiseen liittyviä kysymyksiä. Finanssivalvonta ja muut toimijat tiivistivät yhteistyötä rahanpesun estämisen valvonnassa sekä kotimaassa että EU:ssa.

Riskiarviot tärkeä osa Finanssivalvonnan valvontakehikon rakentamista

Finanssivalvonnan on laadittava riskiarvio valvottaviensa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeistä. Finanssivalvonnan riskiarvio on laaja kokonaisuus, johon kuuluu useita eri vaiheita. Finanssivalvonta julkaisi maaliskuussa yhteenvedon koko sen valvontakentän toimintaan ominaisesti liittyvistä rahanpesun riskeistä. Tämän jälkeen valvoja julkaisi kaksi toimialakohtaista riskiarviota: maksupalvelusektorin rahanpesun riskiarvion yhteenvedon elokuussa ja henkivakuutussektorin rahanpesun riskiarvion yhteenvedon joulukuussa.

Omia riskiarvioita laatiessaan Finanssivalvonta on ottanut huomioon sekä EU:n ylikansallisen että Suomen kansallisen riskiarvion ja niiden osoittamat rahanpesun

ja terrorismin rahoittamisen riskit. Valvojan riskiarviossa arvioidaan rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskit, jotka kohdistuvat kuhunkin toimialaan asiakkaiden, tuotteiden ja palveluiden, maantieteellisen sijoittumisen ja jakelukanavien kautta.

Finanssivalvonnan valvontatoimien perusteellisuus ja toistumistiheys määritetään valvottaviin kohdistuvien rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien arvioinnin perusteella. Riskiarviot ovatkin tärkeä osa Finanssivalvonnan valvontakehikon rakentamista.

Ylikansallisen riskiarvion on laatinut Euroopan komissio. Sisäministeriö ja valtiovarainministeriö puolestaan sovittavat yhteen kansallisen riskiarvion laadintaa. Tätä työtä varten ne ovat asettaneet työryhmän, jonka työskentelyssä Finanssivalvonta on aktiivisesti mukana. Suomen kansallinen riskiarvio julkaistaan vuonna 2021.

Riskien välttäminen johtanut korkeariskisten asiakassuhteiden päättämiseen

Finanssivalvonta on saanut runsaasti yhteydenottoja, joissa on esitetty huolta siitä, etteivät finanssilaitokset perustaisi tai jatkaisi asiakassuhdetta sellaisten yritysasiakkaiden kanssa, joiden tosiasiallinen edunsaaja tai vastuuhenkilö on korkeariskisestä maasta, ilman että tapauskohtaisesti arvioitaisiin, voidaanko yksittäiseen asiakassuhteeseen liittyviä riskejä hallita. Myös joidenkin korkeariskisinä pidettyjen toimialojen edustajat, ulkomaiset lähetystöt ja voittoa tavoittelemattomat järjestöt ovat nostaneet Finanssivalvonnan kanssa käymissään keskusteluissa esiin huolen vaikeuksista saada pankkipalveluita.

Ilmiöstä, joissa pankit ja muut finanssilaitokset lopettavat tai rajoittavat liikesuhteita asiakkaiden tai jopa kokonaisten asiakasryhmien kanssa, käytetään myös termiä de-risking. Tässä ilmiössä tavoitteena on välttää asiakkuuteen liittyvä riski kokonaisuudessaan sen sijaan, että sitä pyrittäisiin hallitsemaan riskiperusteisesti.

Ilmiön laajuudesta Suomessa ei ole vielä tarkkaa tietoa. Euroopan pankkiviranomainen (EBA) on ryhtynyt selvittämään ilmiön laajuutta ja vaikutuksia EU-maissa. Finanssivalvonta on ollut aloitteellinen asian nostamisessa myös EU-tason keskusteluihin.

Finanssivalvonta korostaa, ettei valvottavilta edellytetä sitä, ettei rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä saisi olla niiden toiminnassa lainkaan. Sen sijaan valvottavilla tulee olla menettelyt sille, että ne tunnistavat, arvioivat ja ymmärtävät ne rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskit, joille ne altistuvat toiminnassaan ja ryhtyvät riskeihin nähden oikeasuhteisiin toimenpiteisiin.

Asiakkaan tuntemistietojen päivittämisen tapahduttava riskien mukaisena

Finanssivalvonta sai kevään ja kesän aikana runsaasti yhteydenottoja henkilöasiakkailta, joille oli tullut pankeista kehotuksia päivittää henkilöllisyyden todentamisasiakirjojen, kuten passin tai henkilökortin tiedot. Asiakkaissa herätti huolta erityisesti kirjeissä käytetty sanamuoto, että tietojen päivittämisen myöhästyminen tai laiminlyönti voi johtaa palvelujen rajoittamiseen.

Finanssivalvonnan kanta on, että asiakkailta vaaditut toimenpiteet heidän tuntemistietojensa päivittämiseksi tulisi suhteuttaa siihen, mikä riski mahdollisesta vanhentuneesta tiedosta voi aiheutua. Tarpeetonta palvelujen rajoittamista tulee välttää. Asiakkaan henkilöllisyys on tieto, joka ei vanhene todentamisasiakirjan vanhetessa. Siksi pelkästään tunnistamisasiakirjan tietojen vanhentumisen takia tietojen päivittämiseen ja palvelujen rajoittamiseen ei tulisi ryhtyä.

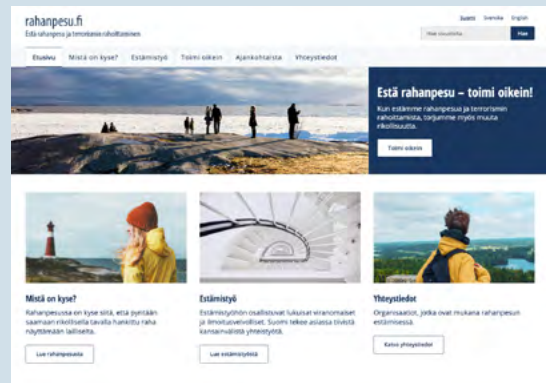
Entistä tiiviimpää yhteistyötä rahanpesun estämisen valvonnassa

Finanssivalvonta osallistuu eri maiden valvojien välisen yhteistyön kehittämiseen EU:ssa. Valvojat ovat perustaneet osana tätä yhteistyötä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisen valvontakollegioita (AML Colleges). Kollegiot tehostavat EU-jäsenvaltioiden valvojien yhteistyötä ja tietojenvaihtoa rajat ylittävässä toiminnassa. Finanssivalvonta osallistuu muiden jäsenvaltioiden valvojien perustamiin kollegioihin ja on itse ollut perustamassa kollegioita suomalaisille merkittävillä pankeilla.

Finanssivalvonta on tiivistänyt myös kotimaista yhteistyötä muiden rahanpesun estämisestä vastaavien viranomaisten kanssa. Tietojenvaihdon tehostamiseksi Finanssivalvonta ja rahanpesun selvittelykeskus allekirjoittivat helmikuussa yhteistoimintapöytäkirjan, jossa täsmennetään tiedonvaihdon sisältöä ja menetelmiä.

Rahanpesu.fi-sivusto

Useat eri kotimaiset toimijat julkaisivat joulukuussa yhteisen rahanpesu.fi-verkkosivuston. Finanssivalvonta osallistui sivuston tuottamiseen ja on jatkossakin tiiviisti mukana sen ylläpidossa ja kehittämisessä. Sivusto löytyy osoitteesta www.rahanpesu.fi.

TEEMA

Epäilyt markkinoiden manipuloinnista ja sisäpiiritiedon väärinkäytöstä havaitaan ja selvitetään yhä tehokkaammin

Finanssivalvonnalle ilmoitetaan vuosi vuodelta enemmän epäilyksiä markkinoiden manipuloinnista ja sisäpiiritiedon väärinkäytöksistä. Samaan aikaan valvojan Signaali- ja analyysijärjestelmä käy yhä tehokkaammin läpi kaupankäyntidataa ja hälyttää epäilyttävästä toiminnasta. Järjestelmä myös tehostaa mahdollisten väärinkäytösten tunnistamista ja tutkintaa.

Markkinapaikoilla ja välittäjillä on sääntelyyn perustuva velvollisuus ilmoittaa Finanssivalvonnalle epäilyttävästä toiminnasta kaupankäynnissä. Valvoja vastaanotti näitä ilmoituksia vuonna 2020 noin 200 kappaletta, mikä tarkoitti lähes 20 % kasvua edellisestä vuodesta ja yli 100 % kasvua neljän vuoden takaiseen tilanteeseen. Myös kansalaiset raportoivat epäilyttävästä toiminnasta Finanssivalvontaan.

Tavallisin ja selkein tutkittava epäilyn muoto on sisäpiiritiedon väärinkäyttö, joita on noin kaksi kolmasosaa vastaanotetuista epäilyilmoituksista. Toinen epäilyn muoto on markkinoiden manipulointi, jolla tarkoitetaan yritystä vaikuttaa kaupankäynnin kohteen hintaan joko harhaanjohtavalla informaatiolla tai harhaanjohtavilla kaupankäyntitoimeksiannoilla. Markkinoiden manipulaatiota on vaikeampi havaita kuin sisäpiiritiedon väärinkäyttöä, ja se on myös tutkinnan näkökulmasta monimutkaisempi ilmiö.

Järjestelmä hälyttää epäilyttävästä toiminnasta

Finanssivalvonnalla on ollut koko vuoden 2020 täysipainoisesti käytössä Signaali- ja analyysijärjestelmä, joka tehostaa mahdollisen markkinoiden manipuloinnin ja sisäpiiritiedon väärinkäytön havaitsemista. Järjestelmä otettiin käyttöön vaiheittain

jo edellisen vuoden aikana. Se pystyy muun muassa tunnistamaan epäilyttävän toiminnan isosta massasta kaupankäyntidataa, jota saattaa olla jopa satoja miljoonia transaktioita ja miljardeja tarjouskirjatapahtumia vuodessa – siis määrä, jota on mahdoton käydä käsityönä läpi.

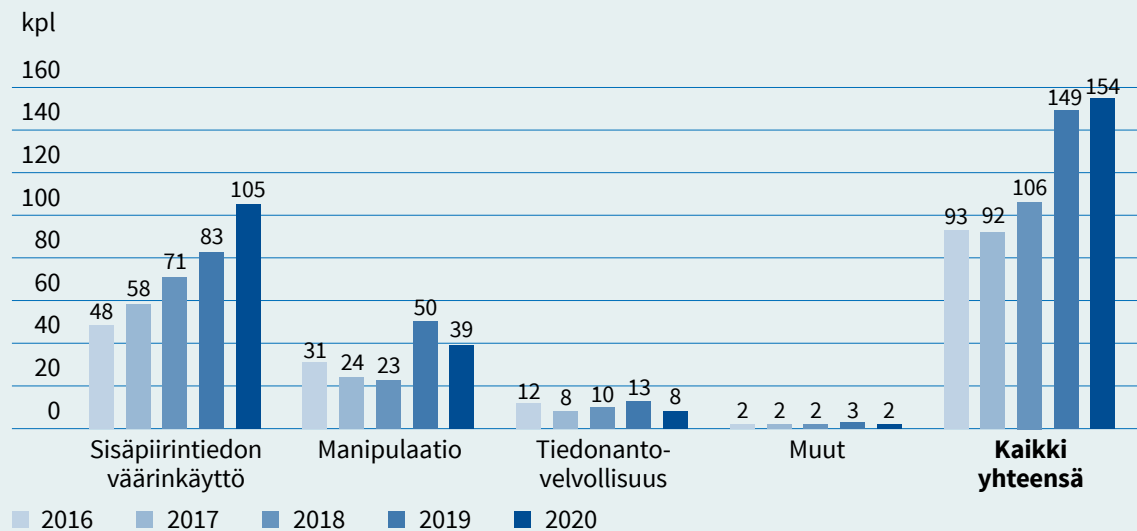
Valvojan käytössä entistä kattavampaa kaupankäyntidataa

Markkinapaikoilla ja välittäjillä on oma tärkeä roolinsa ja tehtävänsä kaupankäynnin valvonnassa. Niiden omat valvontajärjestelmät tuottavat epäilyjä kaupankäynnistä jatkotutkittavaksi Finanssivalvonnalle, jolla on käytössään kaikkein kattavimmat tiedot ja paras kokonaiskuva kaupankäynnistä suomalaisilla instrumenteilla, kuten esimerkiksi osakkeilla.

Finanssivalvonnan oma järjestelmä tehostaa valvontaa yhdistämällä esimerkiksi eri markkinapaikkojen kauppätietoja, pörssitiedotteita kuten tulosvaroituksia sekä tietoja sisäpiiriläisistä. Se myös tuottaa automaattisesti omia signaaleja markkinavalvojen tarkempaan tutkintaan vaikkapa poikkeavasta kaupankäynnistä ennen pörssitiedotetta tai mahdollisesti manipulatiivisesta kaupankäynnistä.

Järjestelmän tarjoaman tiedon kattavuutta kaupparaportointitietojen osalta on parantanut myös MiFiR-sääntelyn myötä ETA-maissa aloitettu loppuasiakkaan identifiointitietojen kerääminen.

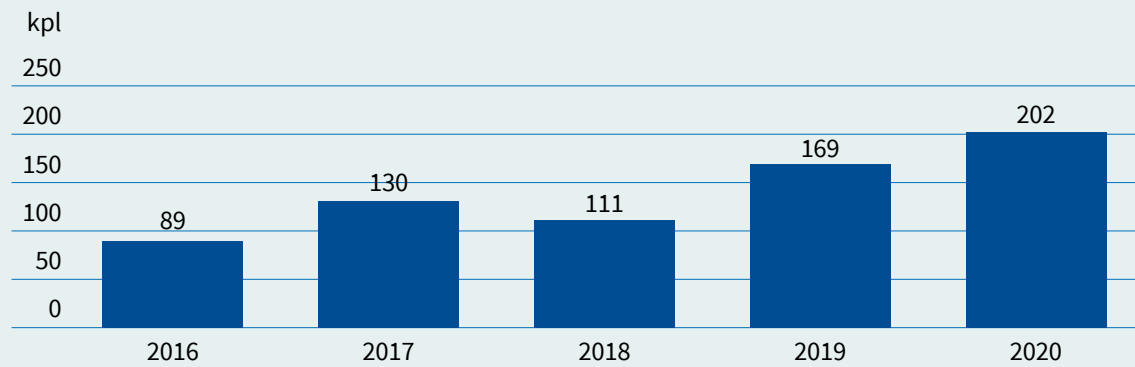
Finanssivalvonnan tutkimat tapaukset 2016–2020

Lähde: Finanssivalvonta

Finanssivalvonnan analysoimat Signaali- ja analyysijärjestelmän tuottamat kaupankäynnin hälytykset eivät ilmene kuviosta.

Markkinatoimijoilta vastaanotetut ilmoitukset väärinkäytösepäilyistä kasvussa

- Epäilyttävien toimeksiantojen ja liiketoimien ilmoitukset (STOR; Suspicious Transaction and Order Report, aik. STR) kasvussa
 - Ilmoitukset koskevat epäilyjä mahdollisesta sisäpiiritiedon väärinkäytöstä tai markkinoiden manipuloinnista
- Kasvua:
 - edellisvuodesta +20 %
 - 2 v. takaisesta +82 %

Lähde: Finanssivalvonta

Henkilöstö 2020

Kaikki fivalaiset

236

(2019: 233)

Esimiehet ja johto

22

(2019: 20)

Asiantuntijat

197

(2019: 194)

Operatiivinen henkilöstö

17

(2019: 19)

Kuvassa Finanssivalvonnan johtokunta vuosille 2021–2023
Ylärivissä: Lasse Heiniö, Marja Nykänen ja Leena Kallasvuo
Alarivissä: Leena Mörttinen, Heli Backman ja Vesa Vihriälä

Johtokunta

Johtokunta asettaa erityiset tavoitteet Finanssivalvonnan toiminnalle ja päättää sen toimintalinjoista sekä ohjaa ja valvoo näiden tavoitteiden toteutumista ja toimintalinjojen noudattamista.

Lisäksi johtokunta käsittelee Finanssivalvonnan vuotuisen talousarvion ja alistaa sen Suomen Pankin johtokunnan vahvistettavaksi. Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 10 §:n mukaan Finanssivalvonnan johtokunta antaa pankkivaltuustolle vähintään kerran vuodessa kertomuksen Finanssivalvonnan toiminnalle asetetuista tavoitteista ja niiden toteutumisesta. Tähän sisältyy arvio valvonnassa odotettavista muutoksista, niiden vaikutuksesta valvontamaksukertymään sekä odotettavissa olevien muutosten edellyttämistä toimenpiteistä.

Johtokunta 2020

puheenjohtaja **Marja Nykänen**

varatuomari, Suomen Pankin johtokunnan varapuheenjohtaja

varapuheenjohtaja

Martti Hetemäki (8.4.2020 saakka)

valtiotieteiden tohtori, valtiosihteeri kansliapäällikkönä, valtiovarainministeriö

Janne Häyrynen (12.6.2020 lukien)

oikeustieteen kandidaatti, kauppätieteiden tohtori, arvopaperimarkkinaoikeuden dosentti, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö

Outi Antila (13.2.2020 saakka)

varatuomari, ylijohtaja, sosiaali- ja terveysministeriö

Hannu Ijäs (14.2.2020–11.6.2020)

oikeustieteen kandidaatti, varatuomari, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö

Heli Backman (12.6.2020 lukien)

oikeustieteen maisteri, osastopäällikkö, ylijohtaja, sosiaali- ja terveysministeriö

Lasse Heiniö

filosofian kandidaatti, sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä vakuutusmatemaatikko (SHV)

Markku Pohjola

ekonomi

Vesa Vihriälä

valtiotieteiden tohtori, taloustieteen työelämäprofessori, Helsingin yliopisto

Marja Nykäsen varajäsenenä toimi **Katja Taipalus** (valtiotieteiden tohtori, osastopäällikkö, Suomen Pankki). Martti Hetemäen varajäsenenä toimi lainsäädäntöneuvos **Janne Häyrynen** 11.6.2020 saakka. Janne Häyrysen varajäsenenä 12.6.2020 lukien toimi **Markku Puumalainen** (valtiotieteen kandidaatti (ylempi tutkinto), finanssineuvos, valtiovarainministeriö). Johtaja **Hannu Ijäs** toimi Outi Antilan varajäsenenä 13.2.2020 saakka sekä Heli Backmanin varajäsenenä 12.6.2020 lukien. Hannu Ijäksen varajäsenenä toimi 14.2.2020–11.6.2020

Tarja Taipalus (filosofian maisteri, sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä vakuutusmatemaatikko (SHV), ylimatemaatikko, sosiaali- ja terveysministeriö).

Johtokunnan sihteerinä toimi johtava lakimies **Pirjo Kyyrönen**. Johtokunta kokoontui 41 kertaa. Kaikkiaan jäsenille ja varajäsenille maksettiin vuoden aikana palkkioita yhteensä 59 508 euroa. Erillisiä kokouspalkkioita ei maksettu.

Johtokunnan jäsenten CV:t, pankkivaltuuston kokoonpano, organisaatiokaavio: finanssivalvonta.fi » [Finanssivalvonta](#) » [Tehtävät ja organisaatio](#)

Eettiset ohjeet: finanssivalvonta.fi » [Finanssivalvonta](#) » [Linjaukset](#) » [Finanssivalvonnan johtokunnan jäsenten ja varajäsenten eettiset ohjeet](#)

Ylärivissä: Samu Kurri, Anneli Tuominen ja Kaisa Forsström
Keskirivissä: Erkki Rajaniemi ja Jyri Helenius
Alarivissä: Pirjo Kyyrönen, Sonja Lohse ja Armi Taipale

Johtoryhmä

Anneli Tuominen

varatuomari, ekonomi, johtaja, johtoryhmän puheenjohtaja

Jyri Helenius

diplomi-insinööri, apulaisjohtaja, osastopäällikkö, Pankkivalvonta

Kaisa Forsström

oikeustieteen kandidaatti, osastopäällikkö, Vakuutusvalvonta

Samu Kurri

yhteiskuntatieteiden maisteri, osastopäällikkö, Digitalisaatio ja analyysi

Armi Taipale

oikeustieteiden maisteri, kauppätieteiden maisteri,
osastopäällikkö, Pääomamarkkinoiden valvonta

Sonja Lohse

varatuomari, johtava neuvonantaja, yksikönpäällikkö, Esikunta

Erkki Rajaniemi

kauppatieteiden tohtori, oikeustieteen lisensiaatti,
varatuomari, johdon neuvonantaja

Pirjo Kyyrönen

varatuomari, johtava lakimies, johtoryhmän sihteeri

Johtoryhmä kokoontui 93 kertaa. Johtajan palkka ja palkkiot olivat 220 505 euroa. Muille johtoryhmän jäsenille maksettiin palkkaa ja palkkioita yhteensä 862 868 euroa.

Johtoryhmän jäsenten ja sihteerin CV:t:

finanssivalvonta.fi » [Finanssivalvonta](#) » [Tehtävät ja organisaatio](#)

Kaikkia fivalaisia koskevat eettiset ohjeet: finanssivalvonta.fi » [Finanssivalvonta](#) » [Linjaukset](#) » [Finanssivalvonnan henkilökunnan eettiset ohjeet](#)

Kaikkia fivalaisia koskevat kaupankäyntiä ja sidonnaisuuksia koskevat ohjeet: finanssivalvonta.fi » [Finanssivalvonta](#) » [Linjaukset](#) » [Finanssivalvonnan henkilökunnan arvopaperikaupankäyntiä ja sidonnaisuuksia koskevat säännöt](#)

Finanssivalvonta

Finanssivalvonta lyhyesti

Finanssivalvonta on rahoitus- ja vakuutusvalvontaviranomainen, jonka valvottavia ovat muun muassa pankit, vakuutus- ja eläkeyhtiöt sekä muut vakuutusalaalla toimivat, sijoituspalveluyritykset, rahastoyhtiöt ja pörssi. Valvottavat rahoittavat toimintamme 95-prosenttisesti, ja jäljelle jäävä viisi prosenttia rahoituksesta tulee Suomen Pankilta.

Finanssivalvonta toimii hallinnollisesti Suomen Pankin yhteydessä, mutta on päätöksenteossaan itsenäinen. Kertomusvuoden lopussa palveluksessamme työskenteli 236 henkilöä. Toimipaikkamme sijaitsee Helsingissä.

Toimintamme tavoitteena on finanssimarkkinoiden vakauden edellyttämä luotto-, vakuutus- ja eläkelaitosten ja muiden valvottavien vakaa toiminta. Tavoitteenamme on myös vakuutettujen etujen turvaaminen ja yleisen luottamuksen säilyminen finanssimarkkinoiden toimintaan. Lisäksi tehtäviimme kuuluu edistää hyvien menettelytapojen noudattamista finanssimarkkinoilla, ja yleisön tietämystä finanssimarkkinoista. Nämä tavoitteet ja tehtävät on kirjattu lakiin Finanssivalvonnasta.

Teemme työtämme pankki-, vakuutus- ja sijoituspalveluiden käyttäjien hyväksi.

Twitter

Seuraajia

3 777

(2019: 3 310)

Twittejä

348

(2019: 651)

Tilillä seurataan EU:n finanssivalvontaviranomaisten viestintää sekä twiitataan muun muassa fivalaisten esiintymisistä, avoimista työpaikoista sekä pankki- ja vakuutusasiakkaiden suojaa koskevista teemoista.

Suosituimmat twiitit koskivat seuraavia aihepiirejä:

Makrovakauspäätös: Asuntolainojen lainakattoa kevennetään, luottolaitosten muuttuva lisäpääomavaatimus säilyy ennallaan 0,0 prosentissa

[Lehdistötiedote 29.6.2020](#)

Finanssivalvonta antoi suosituksen valvomilleen pankeille pidättäytyä voitonjaosta – EKP julkisti eilen illalla vastaavan suosituksen suorassa valvonnassaan oleville pankeille

[Lehdistötiedote 28.3.2020](#)

Koronaviruspandemia on heikentänyt merkittävästi maailman ja Suomen talouden näkymiä. Fiva seuraa finanssisektorin tilannetta tehostetusti ja on ryhtynyt yhteistyössä eurooppalaisten ja suomalaisten viranomaisten kanssa toimiin

[Lehdistötiedote 15.3.2020](#)

ARVOT

Uudistuva,
vastuullinen,
tuloksellinen,
YHDESSÄ.

VISIO

Valvonnan
vaikuttavuus ja
tehokkuus ovat
eurooppalaista
kärkitasoa.

MISSIO

Turvaamme finansi-
markkinoiden vakautta
ja luottamusta sekä
asiakkaiden ja sijoittajien
suojaa ja vakuutettuja etuja.

Finanssivalvonnan strategia vuosille 2020–2022

Toimintaympäristön mukana muuttuva valvonta

- Kohdennamme valvontaamme valvottavan riskipitoisuuden ja asian merkittävyyden perusteella
- Huomioimme valvonnassamme finanssialan digitalisaatiokehityksen
- Huomioimme valvonnassamme ilmastomuutoksen ja ilmastopolitiikan vaikutukset finanssisektorille
- Toimimme niin, että rahanpesun estämisen valvonnan ennaltaehkäisevä vaikutus toteutuu ja Suomella on hyvä maine rahanpesun torjunnassa
- Olemme varautuneet finanssisektorin ja sen palveluiden häiriötilanteisiin

Asiantunteva ja arvostettu

- Henkilöstöllämme on vahva tavoitteitamme tukeva osaaminen
- Teemme tiivistä yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa ja hyödynnämme sidosryhmien osaamista alueilla, joille ei ole tarkoituksenmukaista hankkia omaa syväosaamista
- Hyödynnämme henkilöstön osaamista joustavasti yli organisaatorajojen
- Esimiestyömme tukee hyvää työilmapiiriä, on kannustavaa ja muutoksen johtamiseen painottuvaa
- Olemme arvostettu finanssialan ammattilaisten työnantaja

Laadukas ja tehokas

- Prosessimme ovat standardisoituja ja tehokkaita
- Hyödynnämme valvonnassa kattavasti sekä yhteistyötä EU-viranomaisten kanssa että EKP:n valvontakäytäntöjä
- Vahvistamme valvonnan vaikuttavuutta ja tehokkuutta nykyaikaisilla IT-järjestelmillä
- Hyödynnämme dataan perustuvaa analyysiä systemaattisesti valvonnan suuntaamisessa
- Tuemme viestinnällä strategisia tavoitteitamme

Valvottavien ja muiden maksuvelvollisten lukumäärä

Maksuvelvolliset	31.12.2019	31.12.2020
Luottolaitokset	240	226
Sijoituspalveluyritykset	56	54
Rahastoyhtiöt ja vaihtoehtorahastojen hoitajat	45	44
Arvopaperin liikkeeseenlaskijat	185	176
Arvopaperipörssi, selvitysyhteisö	1	1
Arvopaperikeskus	1	1
Muut rahoitussektorin maksuvelvolliset	185	195
Rahoitussektori yhteensä	713	697
Henkivakuutusyhtiöt	10	9
Vahinkovakuutusyhtiöt	35	34
Työeläkevakuutusyhtiöt	4	4
Työttömyyskassat	25	22
Eläkesäätiöt ja -kassat	51	45
Sairauskassat ja muut vakuutuslaskat	124	125
Vakuutusyhdistykset	5	5
Vakuutusmeklarit	86	88
Julkisyhteisöjen eläkerahastot	3	3
Muut vakuutussektorin maksuvelvolliset	42	42
Vakuutussektori yhteensä	385	377
Kaikki valvottavat ja muut maksuvelvolliset yhteensä	1 098	1 074

Finanssivalvonta valvoo lisäksi mm. vakuutusasiamiehiä ja sisäpiiri-ilmoitusvelvollisuuden noudattamista.

Toimintakulut ja rahoitus

Toimintakulut ja rahoitus, 1 000 euroa	2019	2020*
Henkilöstökulut	22 622	24 402
Henkilöstösidonnaiset kulut	1 166	372
Muut kulut	4 247	4 923
Palvelut	1 351	2 069
Kiinteistökulut	1 397	1 415
Muut kulut	1 499	1 439
Poistot	945	1 224
Suomen Pankin palvelut	5 798	6 163
Kulut yhteensä	34 778	37 084
Toiminnan rahoitus		
Valvontamaksut	31 462	33 269
Toimenpidemaksut	1 814	1 531
Muut tulot	7	2
Suomen Pankin rahoitusosuus 5 % kuluista	1 739	1 854
Edelliseltä vuodelta siirtyvä ylijäämä	2 084	2 328
Seuraavalle vuodelle siirtyvä ylijäämä	-2 328	-1 900
Rahoitus yhteensä	34 778	37 084

*Vuoden 2020 luvut ovat tilintarkastamattomia ja vahvistamattomia.

Määrätyt valvontamaksut

Määrätyt valvontamaksut, 1 000 euroa

Maksuvelvolliset	2019	2020
Luottolaitokset	16 687	17 659
Sijoituspalveluyritykset	1 171	1 259
Rahastoyhtiöt ja vaihtoehtorahastojen hoitajat	2 170	2 594
Arvopaperin liikkeeseenlaskijat	2 458	2 436
Arvopaperipörssi, selvitysyhteisö	315	327
Arvopaperikeskus	228	237
Muut rahoitussektorin maksuvelvolliset	624	696
Rahoitussektori yhteensä	23 653	25 208
Henkivakuutusyhtiöt	1 303	1 468
Vahinkovakuutusyhtiöt	1 393	1 494
Työeläkevakuutusyhtiöt	2 379	2 556
Työttömyyskassat	1 180	1 113
Eläkesäätiöt ja -kassat	241	251
Sairauskassat ja muut vakuutuslasket	95	99
Vakuutusyhdistykset	5	5
Vakuutusmeklarit	112	120
Julkisyhteisöjen eläkerahastot	644	726
Muut vakuutussektorin maksuvelvolliset	258	243
Vakuutussektori yhteensä	7 610	8 075
Edellisiltä vuosilta siirtyneet ja muut oikaisut	199	-14
Kaikki valvottavat ja muut maksuvelvolliset yhteensä	31 462	33 269

Toimenpidemaksut

Toimenpidemaksut, 1 000 euroa

Maksuvelvolliset	2019	2020
Luottolaitokset	23	90
Sijoituspalveluyritykset	41	22
Rahastoyhtiöt ja vaihtoehtorahastojen hoitajat	919	605
Arvopaperin liikkeeseenlaskijat	231	142
Muut rahoitussektorin maksuvelvolliset	82	62
Rahoitussektori yhteensä	1 296	921
Vakuutusyhtiöt ¹	35	63
Työttömyyskassat	25	26
Eläkesätiöt ja -kassat	32	51
Sairauskassat ja muut vakuutuslaskat	33	48
Vakuutusedustajat ²	385	413
Muut vakuutussektorin maksuvelvolliset	8	9
Vakuutussektori yhteensä	518	610
Kaikki valvottavat ja muut maksuvelvolliset yhteensä	1 814	1 531

¹ Henki-, vahinko ja työeläkevakuutusyhtiöt

² Vakuutusmeklarit ja -asiamiehet

Asianhallinta

Finanssivalvonnan asianhallintaan vireille tulleet asiat (päätehtävät ja niiden suurimmat asiaryhmät)

	Kpl
Hallinto	124
Sääntely	105
Valvonta	2 119
Esimerkkejä asiaryhmistä:	
Notifikaatiot; sivuliike ja rajan yli toiminta	147
Yhtiöjärjestyksen, yhdistysjärjestyksen ja sääntöjen vahvistaminen ja muuttaminen	144
Esitteet	185
Yksityishenkilöiden asiakaskirjeet	327
Johdon sopivuus ja luotettavuus (fit & proper)	343
Tarkastus	16
Toimiluvan myöntäminen ja laajentaminen	30
Muut	291
Esimerkkejä asiaryhmistä:	
Kotimainen yhteistyö	87
Ulkomainen yhteistyö	15
	2 639

Asianhallinnan ulkopuolisessa vakuutusedustajarekisterissä käsiteltiin 563 uutta rekisteröintihakemusta ja 7 358 muutoshakemusta.

Eduskunnan kuulemiset ja säädösvalmistelulausunnot

Finanssivalvonnan asiantuntijat kutsuttiin kuultaviksi eduskunnan eri valiokuntiin 44 kertaa. Finanssivalvonnalta pyydettiin 32 säädösvalmisteluun liittyvää lausuntoa sekä 82 muuta sen alaan liittyvää lausuntoa.